

IX. évfolyam 1. szám 2016

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Pénzügyi Hírlevél
IX. évfolyam 1. szám 2016

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő
Lámfalusi Ibolya

Szerzők
Keményné Horváth Zsuzsanna
horvath.zsuzsanna@aki.gov.hu

Illés Ivett
illes.ivett@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-0984
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport
publikacio@aki.gov.hu
Telefon: (+36 1) 476-3060

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások.....	3
Közvetlen támogatások.....	5
Vidékfejlesztési és halászati programok	7
Piaci és egyéb támogatások	10
Nemzeti támogatások.....	11
Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei	14
Állattenyésztési támogatások.....	14
Szántóföldi növénytermesztők támogatása.....	16
Kertészeti ágazat támogatása.....	17
Kockázatkezelés a mezőgazdaságban.....	18
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása	19
Az egyéni gazdaságok hitelállománya.....	19
A társas vállalkozások hitelállománya.....	22
Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban	26
MFB-hitelprogramok.....	27
Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel	30
Költségvetési kamat- és kezési díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok.....	31
Növekedési Hitelprogram (NHP)	33
Garantált hitelállomány a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban.....	37
A jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatainak alakulása	40
EU-referenciakamatláb	40
Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései	42
Néhány kiemelt ágazat vállalati hitelállományának fedezettsége	45
Kiegészítő táblák.....	46

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások

Az agrárium- és a vidék fejlesztését célzó támogatásokra 774,1 milliárd forintot juttattak el a kedvezményezettekhez 2015-ben, ami az előző évhez képest 32,6 milliárd forinttal több támogatást jelentett. A 4,4 százalékpontos növekedés hátterében főként a nemzeti támogatások számottevő, 27,0 milliárd forintos bővülése állt.

A nemzeti forrásból biztosított támogatások jelentős mértékű növekedése pedig az átmeneti nemzeti támogatások 26,8 milliárd forintos bővülésének tulajdonítható.

Az agrár-vidékfejlesztési támogatások közel felét továbbra is a közvetlen támogatási jogcímek alapján folyósították, míg a DIT-ÚMVP és a HOP intézkedéseire a felhasznált összeg 35,9 százalékát fordították. Emellett a támogatások több mint egytizede nemzeti támogatás, 3,8 százaléka pedig a piaci és egyéb támogatás keretében került kifizetésre (1. táblázat).

1. táblázat: **Agrár- és vidékfejlesztési támogatások, 2014 és 2015**

millió HUF

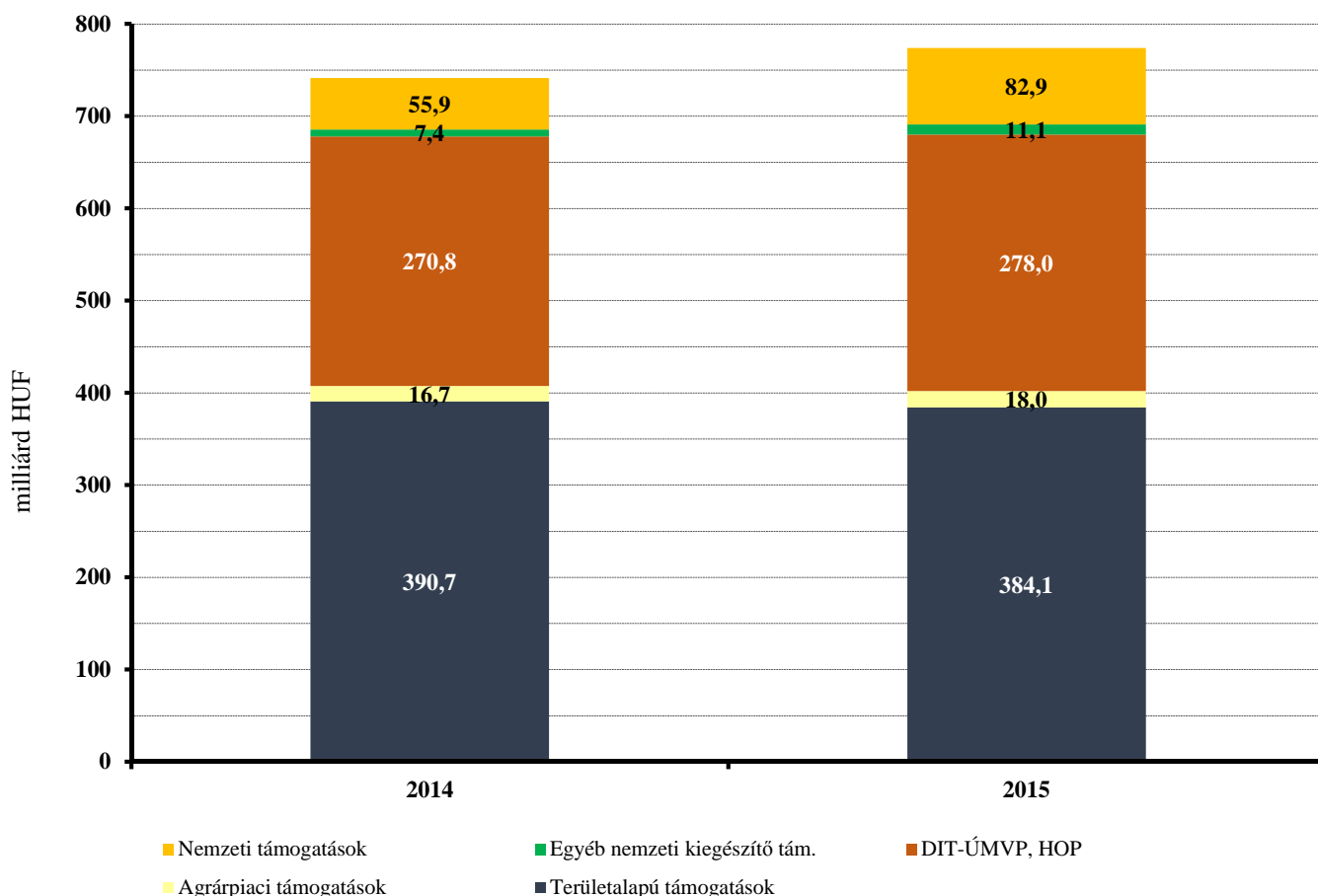
Jogcím	2014	2015
I. SAPS és a hozzá kapcsolódó elkülönített és különleges támogatások	390 696	384 067
II. Vidékfejlesztési támogatások és HOP	270 843	278 001
Darányi Ignác Vidékfejlesztési Program (korábban Új Magyarország Vidékfejlesztési Program)	269 001	275 946
<i>I. tengely: A mezőgazdaság és erdészeti ágazat versenyképességének javítása</i>	104 725	135 026
<i>II. tengely: A környezet és a vidék fejlesztése</i>	89 328	50 674
<i>III. tengely: Az életminőség javítása a vidéki területeken és a diverzifikáció ösztönzése</i>	39 890	57 661
<i>IV. tengely: Leader-intézkedések</i>	29 553	25 886
<i>Technikai segítségnyújtás</i>	5 504	6 699
Halászati Operatív Program	1 842	2 055
Vidékfejlesztési Program 2014–2020	0	0
Magyar Halgazdálkodási Operatív Program	0	0
III. Piaci és egyéb támogatások	24 039	29 108
Egyéb uniós támogatást kiegészítő támogatások	7 367	11 090
Agrárpiaci támogatások	16 672	18 018
Belpiaci intézkedések	16 668	18 173
<i>Ebből: Borászati ágazat támogatása</i>	9 843	11 056
Külpiaci intézkedések	4	0
Intervenciós költségek	0	-155
IV. Nemzeti támogatások	55 858	82 903
Agrártámogatások mindösszesen	741 435	774 079

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A Darányi Ignác Terv és a Halászati Operatív Program keretében nyújtott támogatások, illetve a piaci és egyéb támogatások szintén növekedtek, előbbi 2,6, utóbbi pedig 21,1 százalékkal bővült a 2014-es évhez viszonyítva. A főbb agrár- és vidékfejlesztési jogcímek közül mindössze az egységes területalapú támogatás és

a hozzá kapcsolódó elkülönített és különleges támogatásokra folyósított összeg csökkent, amely a támogatási rendszer változásával magyarázható. Ennek következtében 6,6 milliárd forinttal kevesebb támogatásban részesültek a gazdálkodók a SAPS és a hozzá kapcsolódó támogatások keretében 2015-ben (1. ábra).

1. ábra: Agrártámogatások főbb jogcímeinek kifizetései, 2014 és 2015

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra fordított összeg 78,6 százalékát európai uniós, 21,4 százalékát pedig hazai forrásból finanszírozták. A társfinanszíro-

zással megvalósult projektek keretében folyósított összeg 71,4 százaléka uniós, 28,6 százaléka pedig nemzeti költségvetésből származott 2015-ben (2. táblázat).

2. táblázat: Agrár-és vidékfejlesztési támogatások forrásai, 2015

Forrás	2015. évi kifizetés		
	Összesen	EU	Nemzeti
Nemzeti forrásból finanszírozott támogatások	82 903	–	82 903
EU-társfinanszírozású támogatások	289 092	206 299	82 793
Közvetlen EU-kifizetések	402 085	402 085	–
Összesen	774 079	608 383	165 696

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Közvetlen támogatások

A közvetlen támogatások jogcímeire kifizetett összeget teljes mértékben az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból biztosították, azaz hazai forrásból megvalósult kifizetéseket nem tartalmaznak.

A SAPS és a hozzá kapcsolódó elkülönített és különleges támogatások összege az előző évhez képest csökkentést mutatott, 390,7 milliárd forintról 384,1 milliárd forintra mérséklődött (2. ábra).

Ezen belül az egységes területalapú támogatás 37,2 milliárd forinttal volt kevesebb az előző évinél, ami részben a támogatások felső korlátjának megszabásával részben pedig a zöldítés bevezetésével magyarázható. A kormány 1437/2014. (VII. 31.) határozata alapján a támogatás 150.000 eurót meghaladó részének (1037 hektár) 5 százaléka, az 1200 hektár területtel rendelkező (173.640 euró felett) gazdálkodók támogatási összegének pedig 100 százaléka elvonásra került 2015-ben.

A SAPS keretében folyósított összegek az EMGA naptári évtől való eltérése miatt 2015 első felében a 2014-es támogatási kérelmekhez, míg az év második felében a tárgyévben benyújtott kérelmekhez kapcsolódtak, amit előleg formájában folyósítottak a gazdálkodóknak.

Az egyéb közvetlen támogatásokon belül szerepeltett jogcímekre jelentősen megnövekedett a kifizetés, ami főként a 2015-ben megjelent új jogcímekhez köthető (6. táblázat).

Az előző évben is szerepelt jogcímek közül az elkülönített cukortámogatásra 7,8, különleges rizstámogatásra 4,5, zöldség-gyümölcs és dohány-szerkezetátalakításra szintén 4,5, kérődző-szerkezetátalakításra pedig

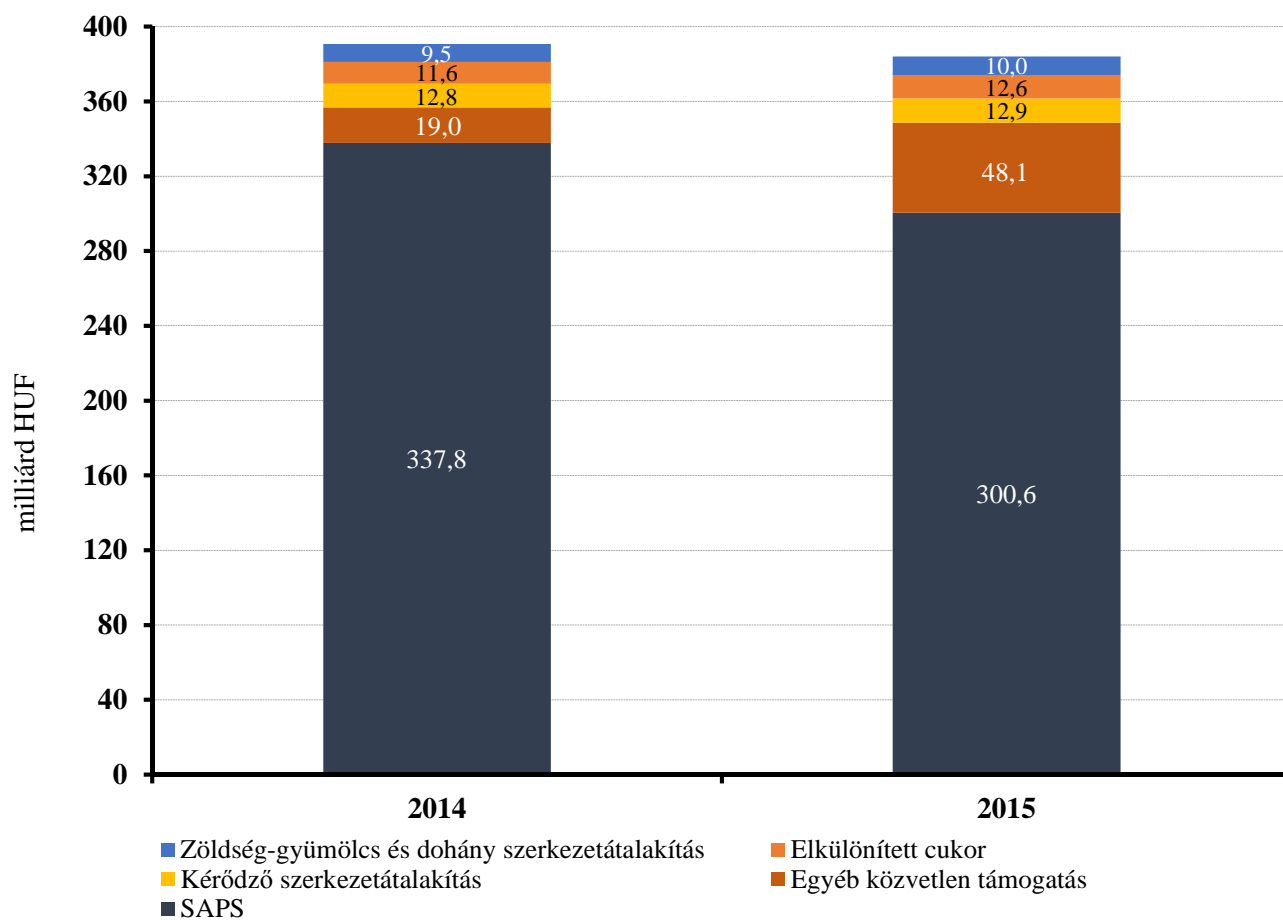
1,2 százalékkal folyósítottak nagyobb összeget 2015-ben. A területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített zöldség-gyümölcs támogatási jogcímen 8,5, bogyógyümölcs jogcímen pedig 5,6 százalékkal több támogatást vettek igénybe a gazdálkodók.

A különleges tejtámogatás 2014-ben megszűnt, így a jogcímre megvalósult 2015. évi folyósítások áthúzódó kifizetések. A különleges tejtámogatás helyett a termeléshez kötött tejhasznútehén-támogatási jogcímen igényelhetek támogatási összeget a tejtermelők, melynek keretében 16,5 milliárd forint jutott el a kedvezményezettnek 2015-ben.

Az új jogcímek között szerepel továbbá a cukorrépa-termesztés támogatásának igénylése, a kisgazdaságok támogatása, a termeléshez kötött anyajuh- és hízottbika-támogatás, illetve a zöldítés. Ezen jogcímeken összességében 20,8 milliárd forintot folyósítottak 2015 végéig.

A 2014–2020-as tervezési időszakra vonatkozóan a mezőgazdasági termelést és értékesítést érintő súlyos válságok kezelésére krízistartalékot kell létrehozni, mely minden évben a pénzügyi fegyelem alkalmazásával, a közvetlen támogatások csökkentésével valósulhat meg. Az egy termelőre eső összes közvetlen kifizetés 2000 eurót meghaladó összegét a pénzügyi mechanizmus szerinti kiigazítási aránnyal csökkenteni kell. Abban az esetben, ha a képzett tartalék a pénzügyi év végéig nem kerül felhasználásra, a termelők részére kerül kifizetésre. Ennek értelmében pénzügyi fegyelem visszatérítése jogcímen 8,2 milliárd forintot fizettek vissza a gazdálkodóknak a 2015. évben.

2. ábra: **Közvetlen támogatások, 2014 és 2015**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Vidékfejlesztési és halászati programok

A vidékfejlesztési és halászati programok intézkedéseire összességében 278,0 milliárd forintot, az előző évhez képest 7,2 milliárd forinttal több támogatást vettek igénybe a kedvezményezettek 2015-ben. A növekedés meghatározó részét a DIT-ÚMVP célkitűzéseinek megvalósítására fordított összeg képezte. A Halászati Operatív Program keretében finanszírozott támo-

gatás 213 millió forinttal bővült, ami a tárgyévet megelőző évhez képest 11,6 százalékos növekedést jelentett. A kifizetések 74,2 százaléka az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból (EMVA), 25,8 százaléka pedig a hazai költségvetésből valósult meg 2015-ben.

Az Európai Unió alapelveit szem előtt tartó, a 2014–2020-as programozási időszak célkitűzéseit magában foglaló új Vidékfejlesztési Program és a Magyar Horgászati Operatív Program (MAHOP) intézkedéseire nem történt kifizetés 2015 végéig (3. táblázat).

3. táblázat: **Vidékfejlesztési és halászati támogatások, 2014 és 2015**

millió HUF

Jogcím	2014	2015
Darányi Ignác Vidékfejlesztési Program (korábban Új Magyarország Vidékfejlesztési Program)	269 001	275 946
I. tengely: A mezőgazdaság és erdészeti ágazat versenyképességének javítása	104 725	135 026
II. tengely: A környezet és a vidék fejlesztése	89 328	50 674
III. tengely: Az életminőség javítása a vidéki területeken és a diverzifikáció ösztönzése	39 890	57 661
IV. tengely: Leader-intézkedések	29 553	25 886
Technikai segítségnyújtás	5 504	6 699
Halászati Operatív Program	1 842	2 055
Vidékfejlesztési Program 2014–2020	0	0
Magyar Horgászati Operatív Program	0	0
EU-társfinanszírozással működő vidékfejlesztési és halászati programok összesen	270 843	278 001

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

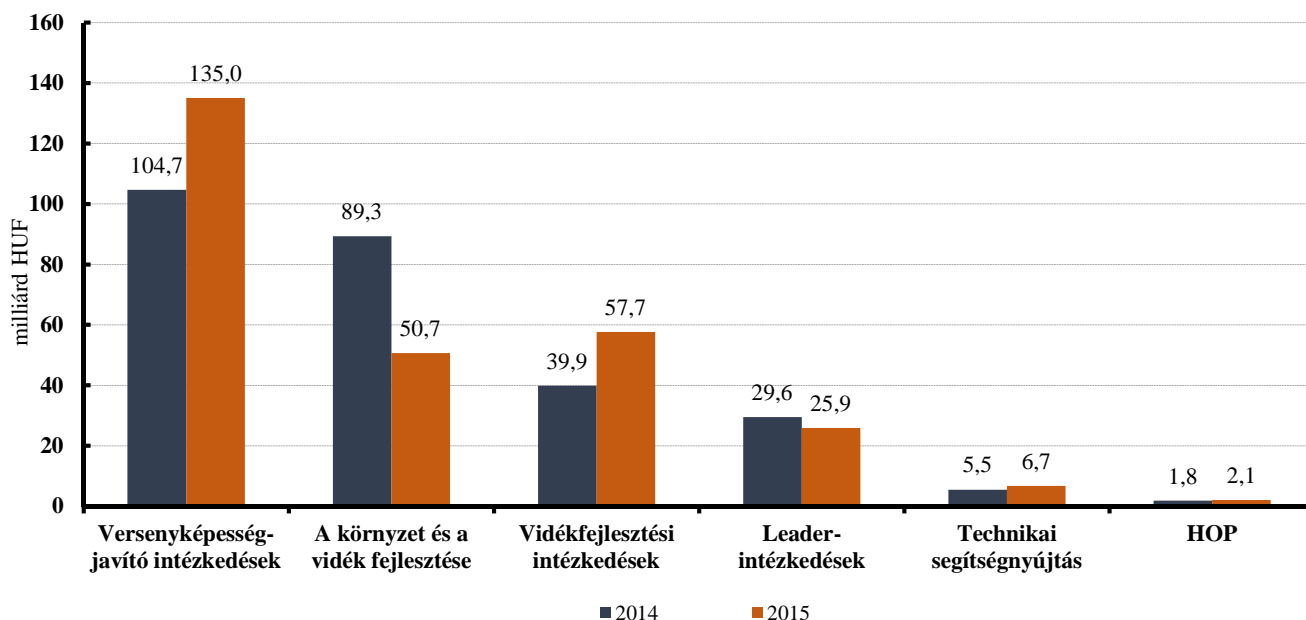
A Darányi Ignác Vidékfejlesztési Terv tengelyei közül a mezőgazdasági és erdészeti ágazat versenyképességének és a vidéki területeken élők életminőségének javítására az előző évinél nagyobb támogatási összeget vettek igénybe, ami az I. tengely tekintetében 30,3 milliárd forintos, a III. tengelynél pedig 17,8 milliárd forintos bővülést jelentett. A környezet és vidék fejlesztésére, illetve a Leader-intézkedések kapcsán kevesebb támogatásban részesültek a kedvezményezettek 2015-ben. Előbbi 38,7, utóbbi pedig 3,7 milliárd forinttal csökkent az előző évhez képest (3. ábra).

Az I. tengely támogatási jogcímei közül a F fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott támogatás, az Állattartó telepek korszerűsítése és a Kertészeti gépek,

technológiai berendezések kiemelésre méltók, hiszen összességében a versenyképességet javító intézkedésekre irányuló kifizetések közel háromnegyedét képezték 2014-ben. Az imént említett jogcímek tengelyen belüli aránya az előző évi értéket is meghaladta 2015-ben. A második tengely kapcsán továbbra is az Agrár-környezetgazdálkodás (AKG) a kiemelkedő, viszont a jogcímkre folyósított összeg jelentősen csökkent 2015-ben.

A III. tengelyen belüli jogcímek közül 2014-ben a Falumegújításra és -fejlesztésre irányult a legtöbb kifizetés, a tárgyévben pedig a vidéki alapszolgáltatások fejlesztésére és a turisztikai tevékenységek ösztönzésére folyósítottak kimagasló összeget.

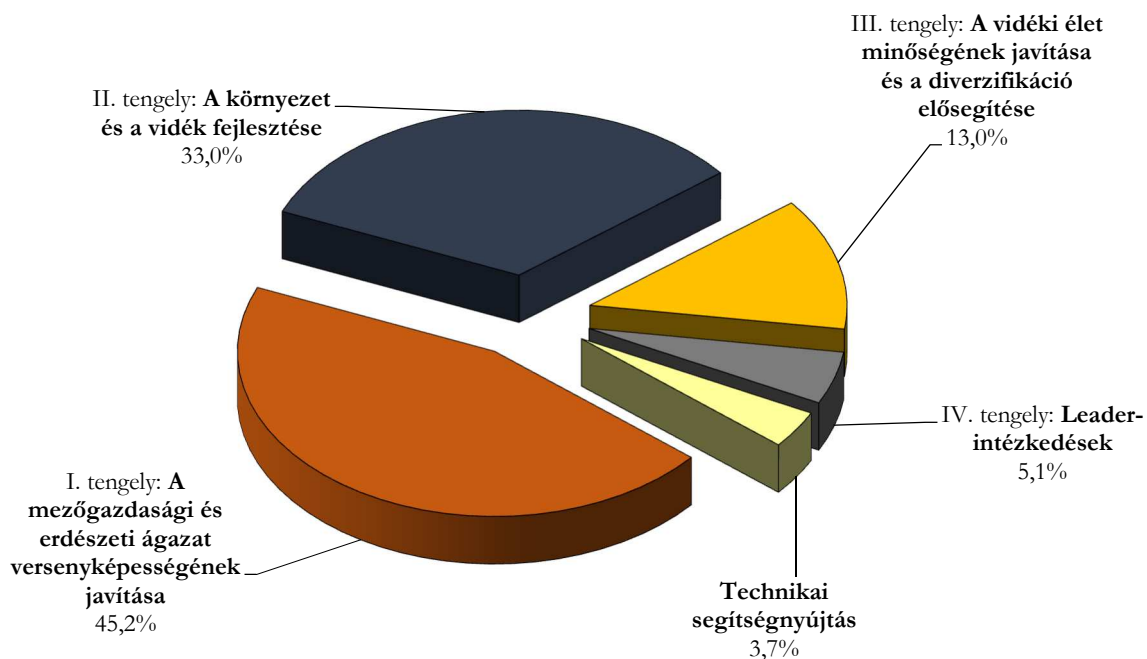
3. ábra: **A Darányi Ignác Terv-Új Magyarország Vidékfejlesztési Program kifizetései, 2014 és 2015**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program néven indult hétéves tervezési időszak kifizetései 2015-ben zárultak. Az ÚMVP intézkedéseire eredetileg elkülönített forrást teljes mértékben felhasználták a program célkitűzéseinek megvalósítására. A Darányi Ignác Terv keretében összességében mintegy 1600 milliárd forint támogatási összeg szolgálta a vidéki területek fejlesztését a vizsgált időszakban.

A program keretében a 2015. év végéig kifizetett összeg 45,2 százalékát a mezőgazdasági és erdészeti ágazat versenyképességének javítására, 33,0 százalékát a környezet és a vidék fejlesztésére fordították. A támogatási összeg 13,0 százaléka a vidéken élők életminőségének javítására, illetve a diverzifikáció elősegítésére irányult. A Leader-intézkedésekre a programban felhasznált összeg 5,1 százalékát folyósították (4. ábra).

4. ábra: **DIT-ÚMVP-kifizetések tengelyenként, kumulált adatok 2007–2015**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Piaci és egyéb támogatások

Az agrárpiacon támogató intézkedésekre és programokra együttesen az előző évhez képest 21,1 százalékkal nagyobb támogatási összeget, 29,1 milliárd forintot fordítottak 2015 végéig. A folyósított összeg 61,9 százalékban közösségi forrásból, 38,1 százalékban hazai költségvetésből tevődött össze a tárgyévben.

A bel- és külpiaci intézkedésekre, illetve az intervenciós költségekre összességében 18,2 milliárd forintot folyósítottak, ami az előző évben megvalósult kifizetéseket 9,0 százalékkal haladta meg (4. táblázat). Az agrárpiacon támogatások között a borászati ágazat támogatására kifizetett összeg figyelemre méltó, a belpiaci intézkedések több mint fele az ágazat támogatására irányult mindkét vizsgált évben.

4. táblázat: Piaci és egyéb támogatások, 2015

	millió HUF	
Jogcím	2014	2015
Agrárpiacon támogatások	16 672	18 018
Belpiaci intézkedések	16 668	18 173
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok uniós része	6 825	6 926
<i>Magyar Méhészeti Nemzeti Program</i>	687	739
<i>Iskolatejprogram</i>	599	771
<i>Iskolagyümölcs-program</i>	1 222	1 599
<i>Egyes speciális szövetkezők támogatása</i>	3 384	2 572
<i>Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása</i>	933	1 244
Cukorilleték-kiegyenlítő kamat	–	191
Borászati ágazat támogatása	9 843	11 056
<i>Szőlőültetvények szerkezetátalakításának és átállításának támogatása</i>	7 320	8 629
<i>Borászati gépek, technológiai berendezések beszerzésének támogatása</i>	2 016	1 808
<i>A szőlőfeldolgozás és a borkészítés során keletkező melléktermékek támogatással történő leparlásának támogatása</i>	332	395
<i>Szőlőültetvények kivágásának támogatása</i>	175	–
Külpiaci intézkedések	4	0
Élőmarha- és marhahúsexport	4	–
Intervenciós költségek	–	-155
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok nemzeti része	7 367	11 090
Magyar Méhészeti Nemzeti Program	687	739
Iskolatejprogram	2 794	3 822
Iskolagyümölcs-program	1 498	1 396
Egyes speciális szövetkezők támogatása	1 693	4 640
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása	695	494
Összesen	24 039	29 108

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Megjegyzés: Az agrárpiacon támogatások között szerepeltetett intervenciós költségek negatív értéke az elutasítás miatt befizetett, illetve a téves kiutalás miatt visszaszedett összegekből adódott.

Nemzeti támogatások

Nemzeti támogatások címén a 2014. évi támogatási összeg közel másfélszeresét, 82,9 milliárd forintot vettek igénybe a kedvezményezettek 2015-ben (5. táblázat).

A nagymértékű támogatásbővülés háttérében az átmeneti nemzeti támogatások (továbbiakban ÁNT) megháromszorozódása játszotta a legfőbb szerepet, ami a „több munkahelyet a mezőgazdaságban” program keretében biztosított többletforrásnak köszönhető.

5. táblázat: **Nemzeti támogatások teljesülése, 2014 és 2015**

Jogcím	millió HUF	
	2014	2015
Folyó kiadások és jövedelemtámogatások	46 186	79 567
ebből: Átmeneti nemzeti támogatások	13 526	40 372
Baromfi állatjóléti támogatás	8 415	10 971
Sertés állatjóléti támogatás	8 904	8 934
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése	5 966	8 985
Állati hulla elszállítási és ártalmatlanítási támogatása	2 604	3 641
Gázolaj jövedéki adójának de minimis támogatása (szőlő- és gyümölcsös ültetvények)	259	314
Biztosítási díjtámogatás a mezőgazdaságban	1 329	1 412
Agrárfinanszírozás kamattámogatása, kezesi díjtámogatása	1 808	1 601
Mezei őrszolgálat	569	627
A sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatása	1 252	294
Nemzeti agrárkarenyhítés	2 614	1 241
Tanyafejlesztés	2 561	855
Egyéb nemzeti támogatások	3 245	946
Nemzeti támogatások	55 858	82 903
<i>Gázolaj jövedéki adójának visszatérítése</i>	<i>28 190</i>	<i>28 283</i>

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Az egyes állatbetegségek megelőzése és leküzdése érdekében igénybe vett összeg másfélszeresére bővült, amit főként a kékenyelv-immunizálással kapcsolatos intézkedések eredményeztek. A betegség megjelenése és terjedése következtében a jogcím keretösszegét jelentősen megemelték, ezáltal lehetővé tették, hogy az állatok vakcinázása nemzeti támogatásból történjen.

A szintén megemelt keretösszegű baromfi- és sertés-állatjóléti támogatások jogcímein összességében 21,9 milliárd forintot vettek igénybe a kedvezményezettek 2015-ben, ami az előző évhez képest 4,6 milliárd forinttal több támogatást jelentett.

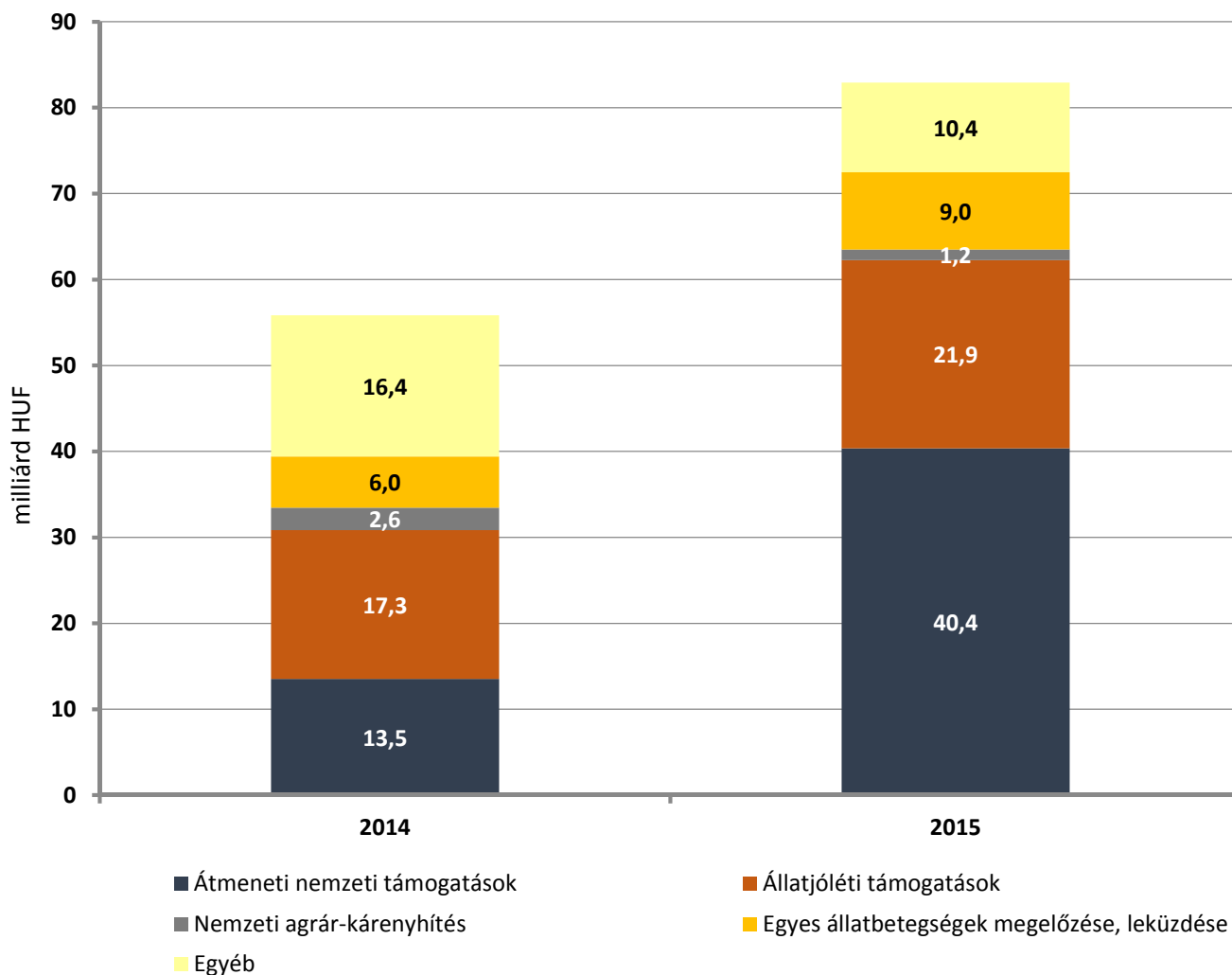
A dohányágazat részére uniós forrásból finanszírozott szerkezetátalakítási támogatás 2015-től megszűnt,

ezáltal az ágazat fennmaradása veszélybe került. Ennek következtében a dohányágazat számára nemzeti támogatás keretében nyújtható összeget jelentősen bővítették a tárgyévben.

A nemzeti támogatások szinte teljes egészét (96,0 százalékát) 2015. évben is a folyó kiadások és jövedelemtámogatások képezték, amelynek több mint felét az ÁNT jogcímein, közel negyedét pedig baromfi és sertés-állatjóléti támogatás formájában folyósították.

A nemzeti agrár-kárenyhítés az összes nemzeti támogatáson belül 1,5 százalékos, a tanyafejlesztésre irányult összeg pedig 1,0 százalékos arányt képviselt 2015-ben (5. ábra).

5. ábra: **A nemzeti támogatások, 2014 és 2015**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

6. táblázat: **Közvetlen és átmeneti nemzeti támogatások teljesülése részletesen, 2014 és 2015**

	millió HUF	
Jogcím	2014	2015
Közvetlen támogatások	390 695,7	384 066,6
Területalapú támogatás	337 765,3	300 570,8
Pénzügyi fegyelem visszatérítése	–	8 231,1
Cukorrépa-termesztés támogatásának igénylése	–	1 021,2
Feldolgozóipari célú málna- és földieper támogatás	0,8	–
Kérődző-szerkezetátalakítás	12 755,3	12 907,7
Kisgazdaságok támogatása	–	6 916,5
Különleges rizstámogatás	364,8	381,2
Különleges tejtámogatás	13 326,4	261,6
Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás	3 895,2	348,3
Termeléshez kötött anyajuh	–	3 496,8
Termeléshez kötött hízott bika	–	514,3
Termeléshez kötött tejhasznú tehén	–	16 531,3
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített bogyógyümölcs-támogatás	113,4	119,7
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatás	11 639,3	12 550,3
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített zöldség-gyümölcs	1 291,3	1 401,2
Zöldítés-támogatásigénylés	–	8 840,3
Zöldség-gyümölcs és dohány-szerkezetátalakítás	9544,4	9 974,3
<i>Ebből: Zöldség-szerkezetátalakítási támogatás</i>	<i>268,9</i>	<i>269,4</i>
<i> Gyümölcs-szerkezetátalakítási támogatás</i>	<i>2288,3</i>	<i>2447,9</i>
<i> Dohány-szerkezetátalakítási támogatás (Virginia)</i>	<i>5103,7</i>	<i>5257,9</i>
<i> Dohány-szerkezetátalakítási támogatás (Burley)</i>	<i>1883,5</i>	<i>1999,1</i>
Energianövények támogatása EU 27	-0,5	–
ÁNT- Átmeneti nemzeti támogatások	13 526,4	40 371,6
Anyajuh-támogatás	12,9	18,4
Anyajuhtartás kiegészítő támogatása – 2007-től elválasztott	132,6	736,1
Anyatehén-támogatás	3 102,9	3 239,1
Átmeneti nemzeti anyajuhtartás támogatása	–	8,8
Burley dohány kiegészítő – termeléstől elválasztott	142,1	829,4
Gabona, olaj-, fehérje- és rosnövények területalapú támogatása	–	0,4
Húsmarhatartás támogatása – 2007-től elválasztott	–	4 622,8
Nemzeti tejtámogatás	4 772,2	22 536,7
Szarvasmarhatartás extenzifikációs támogatása	480,6	–
Szarvasmarhatartás extenzifikációs támogatása – elválasztott	–	3 386,9
Területalapú támogatás (szántóföldi növények, dohány, rizs)	–	108,0
Virginia dohány kiegészítő – termeléstől elválasztott	977,9	2 613,6
Anyajuhtartás de minimis támogatása	1 616,4	2 062,4
Kiegészítő anyajuhtartás de minimis támogatása	236,3	2,0
Anyakecsketartás de minimis támogatása	57,2	94,2
Hízottbika-tartás támogatása	1 889,1	–
Héjas gyümölcsűek támogatása	106,2	112,9
Összesen	404 222,1	424 438,2

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei

A következő fejezet az agrár- és vidékfejlesztési támogatások ágazatok közti megoszlását tartalmazza. Célszerű az ágazatok részére érkezett támogatási összegek bemutatása különböző jogcímek alapján. Egyes támogatások (például Egységes területalapú támogatás, Zöldség-gyümölcs és dohány-szerkezetátalakítás) több ágazatot is érintenek, illetve az ágazatokon belül egyes jogcímek (például Kérődző-szerkezetátalakítás, Állattartó telepek korszerűsítése) több alágazat számára is nyújtanak támogatást. Ennek következtében nem minden esetben állt módunkban megosztani a támogatási jogcímeket az ágazatok, illetve alágazatok között, melyeket megjegyzésben vagy egyéb jogcímek kategóriáiban szerepeltettünk.

Állattenyésztési támogatások

Az állattenyésztési ágazat az előző évhez képest 21,2 milliárd forinttal több, 155,7 milliárd forint támogatásban részesült 2015-ben (7. táblázat). A támogatási összeg közel felét, 67,9 milliárd forintot a fent említett okok miatt nem tudtuk megosztani az alágazatok között. Ezen összeg jelentős hányadát továbbra is az Állattartó telepek korszerűsítése és a Kérődző-szerkezetátalakítás jogcímen vették igénybe a gazdálkodók, annak ellenére, hogy az előbbi jogcímre érkezett kifizetések 21,9 százalékkal csökkentek. Az egyéb jogcímek közül továbbá az egyes állatbetegségek megelőzésére és leküzdésére for-

dítottak jelentősebb összeget, a 2014. évi összeg másfélszeresét.

A szarvasmarha-ágazat részére a tárgyévben megvalósult kifizetések az előző évi támogatások összegét 76,5 százalékkal múlták felül, azaz a korábbi 34,3 milliárd forint helyett 60,6 milliárd forint támogatásban részesültek. Ezen összeg 81,4 százaléka a tejágazatot, 18,6 százaléka pedig a húsmarha-tartást támogatta. A tejtermelők számára biztosított támogatási összeg számottevő része Nemzeti tejtámogatás és Termeléshez kötött tejhasznútehén-támogatás jogcímen került kifizetésre, míg az előző évben a Különleges tejtámogatási jogcím volt a meghatározó. A 2014. évinél kisebb összeget, 5,4 milliárd forintot vettek igénybe állatjóléti támogatás formájában, illetve további 4,6 milliárd forintot az Iskolatej-program keretében 2015-ben. A tárgyévet megelőző évhez képest a húsmarhatartók támogatási összege megduplázódott, amit teljes mértékben átmeneti nemzeti támogatás keretében, hazai forrásból biztosítottak.

Az Európai Unió által meghatározott elvek alapján a sertés- és baromfiágazat nem részesülhet uniós támogatásban, ennek következtében az ágazatok számára folyósított támogatási összeg finanszírozása teljes mértékben hazai költségvetésből valósult meg. A sertéstartók és -tenyésztők, illetve a baromfiágazatban tevékenykedők egyaránt a 2014. évit meghaladó mértékű nemzeti támogatásban részesültek, melyet főként állatjóléti támogatás formájában vettek igénybe.

A juh- és kecskeágazatba szintén nagyobb támogatási összeg, 2,9 milliárd forint érkezett 2015-ben, amelynek legnagyobb része anyajuh de minimis támogatás volt.

7. táblázat: Az állattenyésztési ágazatba befolyt támogatási összegek, 2014 és 2015

	millió HUF	
Jogcím	2014	2015
Szarvasmarha	34 334,0	60 586,3
Tejágazat	28 857,0	49 325,8
EMVA – Tejágazat állatjólét	7 366,1	5 403,6
Nemzeti tejtámogatás	4 772,2	22 536,7
Iskolatejprogram	3 392,3	4 592,6
Termeléshez kötött tejhasznútehen-támogatás	–	16 531,3
Különleges tejtámogatás	13 326,4	261,6
Húsmarhatartás	5 477,0	11 248,8
Anyatehén – termeléshez kötött	3 102,9	3 239,1
Húsmarha – termeléstől elválasztott	1 889,1	4 622,8
Szarvasmarhatartás extenzifikációs támogatása	480,6	3 386,9
Szarvasmarhaexport	4,4	–
Egyéb jogcímek	–	11,7
A kéknyelv-immunizálással kapcsolatos költségek mezőgazdasági csekély összegű támogatása	–	11,7
Sertés	10 155,9	11 219,0
Állatjóléti támogatás	8 903,8	8 934,3
Állatjóléti támogatás – Tenyészkoca	–	1 990,6
A sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatása	1 252,1	294,1
Baromfi	10 027,4	13 039,2
Állatjóléti támogatás	8 414,8	10 971,3
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – baromfi	1 581,5	2 067,9
EMVA – Baromfitelepek korszerűsítése	31,1	–
Juhok, kecskék	2 055,9	2 913,1
Anyajuh-támogatás	12,9	18,4
Kiegészítő anyajuhtartás de minimis támogatása	236,3	2,0
Anyajuhtartás kiegészítő támogatása – termeléstől elválasztott	132,6	736,1
Anyajuh de minimis támogatása	1616,4	2 062,4
Anyakecske de minimis támogatása	57,2	94,2
EMVA – Juhok és kecskék elektronikus jelölése	0,5	–
Egyéb jogcímek	77 912,5	67 910,5
Kérődző-szerkezetátalakítás	12 755,3	12 907,7
Állattenyésztési feladatok	998,7	811,5
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – egyéb (baromfin kívül)	4 384,4	6 917,0
Állatihulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás	2 604,0	3 640,9
Őshonos mezőgazdasági állatfajták tenyésztésben történő támogatása	1 416,2	794,9
Rendezett piaci kapcsolatok kialakítása érdekében nyújtott csekély összegű (de minimis) támogatás	57,6	20,6
Haltenyésztésanyag támogatása	65,5	98,9
Nyúltenyésztés de minimis támogatása	39,7	85,1
Állat- és növénykártalanítás (felülről nyitott előirányzat)	1 632,5	–
Állattartó telepek korszerűsítése – ÁTK	52 331,1	40 896,3
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása	1 627,5	1 737,6
Összesen	134 485,7	155 668,1

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Szántóföldi növénytermesztők támogatása

A szántóföldi növénytermesztők a 2014. évinél 13,2 százalékkal nagyobb összeget, 408,0 milliárd forintot vettek igénybe 2015-ben. A felhasznált összeg meghatározó részét, 94,1 százalékát továbbra is egységes területalapú támogatás jogcímen folyósították, teljes egészében uniós forrásból, az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, ami egyaránt nyújtott támogatást a legeltető állattartók és a kertészet számára is. A szántóföldi növénytermesztő ágazatba érkezett összeg jelentős

részét képezte továbbá az Elkülönített cukortámogatásra és a dohány-szerkezetátalakítási támogatásokra megvalósult kifizetés. Előbbi jogcím keretében 12,6, utóbbi kapcsán több mint 7 milliárd forintot fizettek ki 2015-ben (8. táblázat).

Emellett a dohányágazat részére további 3,4 milliárd forintot folyósítottak nemzeti támogatás formájában a megemelt keretösszegnek köszönhetően.

A Cukorrépa-termelők nemzeti kiegészítő támogatása és a Növénytermesztés létesítményeinek korszerűsítése (Szárító) jogcímen nem történt kifizetés a tárgyévben.

8. táblázat: A szántóföldi növénytermesztési ágazatba befolyt támogatási összegek, 2014 és 2015

	millió HUF	
Jogcím	2014	2015
SAPS	337 765,3	384 066,6
Elkülönített cukortámogatás	11 639,3	12 550,3
Cukorrépa-termelők nemzeti kiegészítő támogatása	1 982,1	–
Különleges rizstámogatás	364,8	381,2
Növény-egészségügyi vizsgálatok támogatása	58,8	65,1
Virginia dohány – termeléstől elválasztott	977,9	2 613,6
Burley dohány – termeléstől elválasztott	142,1	829,4
Dohány-szerkezetátalakítási támogatás (Virginia)	5 103,7	5 257,9
Dohány-szerkezetátalakítási támogatás (Burley)	1 883,5	1 999,1
Szárított takarmány de minimis	216,7	133,2
Gabona, olaj-, fehérje- és rosnövények területalapú támogatása	–	0,4
Területalapú támogatás (szántóföldi növények, dohány, rizs)	–	108,0
Növénytermesztés létesítményeinek korszerűsítése (Szárító)	254,1	–
Összesen	360 388,3	408 004,7

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Megjegyzés: A SAPS-kifizetésekből a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazat is részesültek, az alágazatok közötti megosztás nem állt módunkban.

Kertészeti ágazat támogatása

A kertészeti ágazatba az előző évi támogatási összeghez képest 22,4 százalékkal több, 48,0 milliárd forint érkezett a 2015. év során. A befolyt összeg számottevő része továbbra is kertészeti gépek, technológiai berendezések beszerzésére irányult, ami az előző évi értéket 7,2 milliárd forinttal múlta felül. A zöldség- és gyümölcs-szerkezetátalakítási támogatások kapcsán további mintegy 3 milliárd forint támogatásban részesült a kertészeti ágazat.

A borágazat számára folyósított összeg a 2014. évi kifizetések meghaladta, összességében 10,8 milliárd forint támogatásban részesült az ágazat 2015-ben. Ebből a legnagyobb tételt továbbra is a Szőlőültetvények szerkezetátalakításának és átállásának támogatása jogcímen juttatták el az ágazat szereplőjéhez.

Szintén az előző évit meghaladó összeget vettek igénybe a kertészeti ágazatban tevékenykedők speciális szövetkezők támogatására, illetve a társfinanszírozással megvalósuló Iskolagyümölcs-program keretében (9. táblázat).

9. táblázat: **A kertészeti ágazat részére folyósított támogatások, 2014 és 2015**

Jogcím	millió HUF	
	2014	2015
Egyes speciális szövetkezők támogatása	5 077,2	7 212,6
Iskolagyümölcs-program	2 720,4	2 995,4
EMVA – Kertészet korszerűsítése	1 874,3	1 033,5
EMVA – Kertészeti gépek, technológiai berendezések beszerzéséhez nyújtandó támogatás	13 600,7	20 795,2
EMVA – Kertészeti ültetvények korszerűsítése, létesítése	955,7	288,9
EMVA – Gyümölcs- és kertészeti ültetvények korszerűsítése, létesítése	824,1	297,5
EMVA – Ültetvények korszerűsítése, telepítése	18,7	-1,1
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített bogyógyümölcs-támogatás	113,4	119,7
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített zöldség-gyümölcs	1 291,3	1 401,2
Gyümölcs-szerkezetátalakítási támogatás	2 288,3	2 447,9
Zöldség-szerkezetátalakítási támogatás	268,9	269,4
Szőlőültetvények szerkezetátalakításának és átállásának támogatása	7 319,6	8 629,4
Szőlőültetvények kivágásának támogatása	175,1	–
Borászati gépek, technológiai berendezések beszerzésének támogatása	2 015,7	1 808,1
A szőlőfeldolgozás és a borkészítés során keletkező melléktermékek támogatással történő le- párlásának támogatása	332,2	395,1
Fűszerpaprika minőségi árutermelésének de minimis támogatása	31,8	66,1
Meggyfeldolgozói de minimis támogatás	204,9	146,1
Héjas gyümölcsűek támogatása	106,2	112,9
Összesen	39 218,5	48 017,8

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2014. évi helyzetéről, valamint FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Kockázatkezelés a mezőgazdaságban

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2012. óta két pilléren nyugszik, amely a 30%-ot meghaladó hozamcsökkenést okozó kedvezőtlen időjárási jelenségek okozta károkat enyhíti. A rendszer a következő időjárási jelenségeket fedi le: az aszály, belvíz, felhőszakadás, jégeső, mezőgazdasági árvíz, tavaszi fagy, őszi fagy, téli fagy, tűz és a vihar.

Az agrár-kárenyhítés (I. pillér) keretében a 2014. kárenyhítési év káreseményei után (valamint korábbi évek elhúzódó, jogorvoslati eljárásaira) összesen 1,2 milliárd forint kárenyhítő juttatásban részesültek a károsult termelők 2015-ben. A kifizetések legnagyobb része aszálykárra és jégesőkárra jutott (mintegy 520 millió forint összegben), viszont jelentős összegek kerültek

kifizetésre belvíz-, vihar- és tavaszi fagykárra is. Az I. pillér kifizetései teljes mértékben nemzeti költségvetésből kerülnek biztosításra.

A mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatásra (II. pillér) 2015-ben együttesen 1,9 milliárd forintot vehettek igénybe a kedvezményezettek.

A II. pillérben a 2014. évi mezőgazdasági biztosítók utáni kifizetések uniós társfinanszírozással valósultak meg: a 2015-ben teljesített kifizetésekből 117,3 millió forint volt a nemzeti és 348,3 millió forint az uniós. A 2015. évi mezőgazdasági biztosítások utáni díjtámogatás ugyanakkor tisztán nemzeti költségvetéssel valósult meg, amelyből 1,4 milliárd forint még 2015-ben kifizetésre került.

Össességében mintegy 3,1 milliárd forint támogatásban részesültek a károsult gazdálkodók a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer keretében a 2015. évben (10. táblázat).

10. táblázat: **A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer kifizetései, 2015**

	millió HUF
Jogcím	2015
Nemzeti agrár-kárenyhítés	1 241,3
Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás ebből	1 877,5
2014. évi mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás (nemzeti rész)	117,3
2014. évi mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás (uniós rész)	348,3
2015. évi mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás (nemzeti)	1 411,9
Összesen	3 118,8

Forrás: FM- és MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása

Az MNB hitelemzése szerint a nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott hitelállomány 50 milliárd forinttal csökkent 2015 negyedik negyedévében az előző negyedévhez képest, ugyanakkor a kkv-ék esetében éves összevetésben 3,6 százalékos növekedés könyvelhető el. A folyósításra váró NHP hitelek, valamint a Piaci Hitelprogram során tett vállalások okán, összhangban a jegybanki szándékkal, jelentős növekedési potenciál áll rendelkezésre a kkv-szektorban, ami a piaci hitelezésre is pozitívan hathat a jövőben.

A nemzetgazdaság társas vállalkozásainak hitelállománya az előző negyedévhez viszonyítva tovább csökkent, azaz 12,2 százalékkal 5937,3 milliárd forintra mérséklődött 2015 negyedik negyedévében.

Az említett hitelállomány több mint felét (54,1 százalék) kitevő forinthitelek 7,4 százalékkal 3210,9 milliárd forintra, a devizahitelek 17,2 százalékkal 2726,4 milliárd forintra csökkentek 2014 negyedik negyedévéhez képest. A nemzetgazdaság hitelállományából a rövid- és a hosszú lejáratú hitelek értéke tovább mérséklődött. A folyószámla hitelek értéke 5,5 százalékkal 717,2 milliárd forintra emelkedett, ugyanakkor az éven belüli hitelek állománya összességében több mint 20 százalékkal maradt el az egy évvel ezelőtti időszaktól, azaz 1571,1 milliárd forintra csökkent az aktuális negyedévben. A hosszú lejáratú hitelállomány ugyanezen időszakhoz képest 10,6 százalékkal lett kevesebb, értéke 4366,1 milliárd forintot tett ki.

Az egyéni gazdaságok hitelállománya

A mezőgazdasági és élelmiszeripari egyéni gazdaságok teljes hitelállománya az előző negyedévvel meg egyezően 121,1 milliárd forintot tett ki az aktuális negyedévben, ebből 7,4 milliárd forintot az egyéb be nem sorolt hitelek (lombardhitelek, szabad felhasználású, jelzálog-, személyi hitelek stb.) adták. A teljes hitelállományból 93,5 százalékot a mezőgazdasági, 6,5 százalékot az élelmiszeripari szakágazatok képviseltek 2015 negyedik negyedévében. Ahogy a mezőgazdasági vállalkozások részesedése a teljes hitelállományból, úgy az egyéni gazdaságok hitelállománya is „megtorpant”

A mezőgazdasági és az élelmiszeripari östermelők, illetve egyéni vállalkozások teljes hitelállománya bővült, a társas vállalkozásoké csökkent az előző év negyedik negyedévéhez képest. A teljes finanszírozásból a szövetkezeti részarány tovább szűkült, és aránya több mint 40 százalékkal esett a 2011. évi hitelállományhoz viszonyítva.

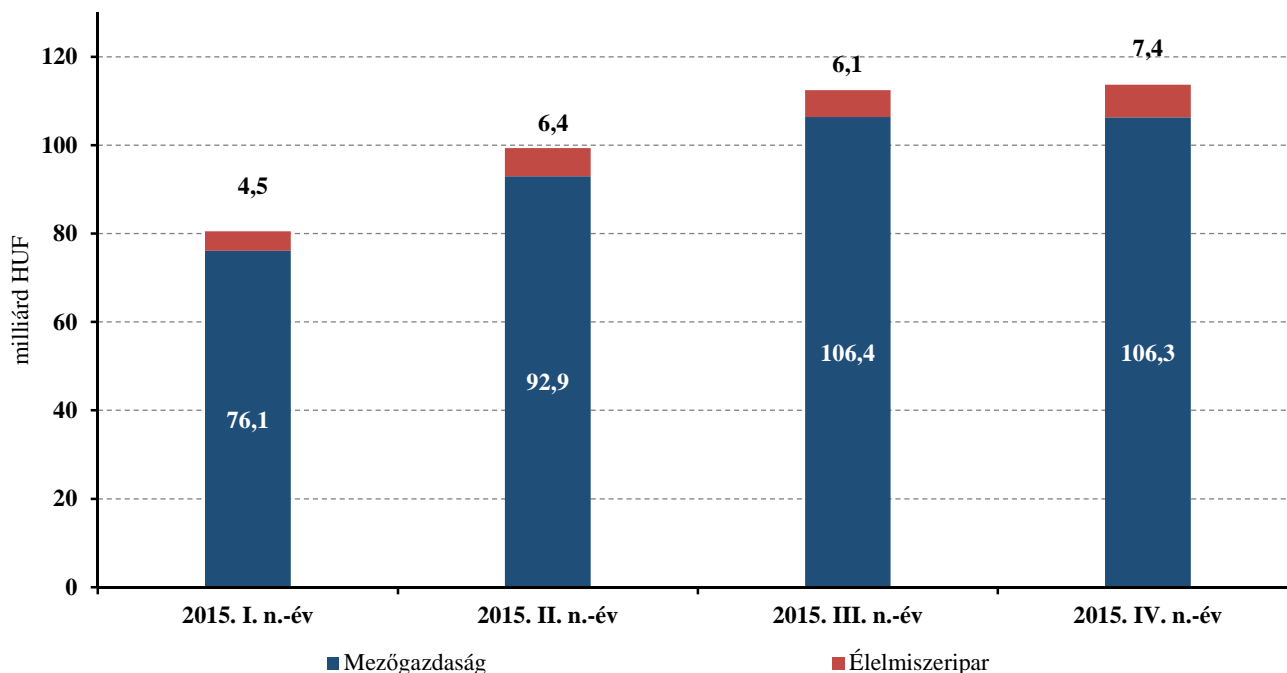
A lízingszövetség szakértői a kis- és a közepes vállalkozások beruházásainak növekedését várják, ennek hatására pedig a kkv finanszírozás is élénkülhet 2016-ban. A mezőgazdasági gépf finanszírozás 8-10 százalékkal emelkedhet a szövetség szerint, amelyet az állami és az Európai Unió programok segíthetnek.

Az NHP II. szakaszában 2015. december 31-ig a keretösszeget meghaladó (1000 milliárd forint) 1402,1 milliárd forint összegű szerződésről nyújtottak be adatszolgáltatást az MNB felé. A program második szakaszának igénybevétele 227 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel ezelőtti kérelmezett összegeket 2015-ben. Az igények növekedésének egyik oka, hogy a program második szakasza 2015 végén lezárult, és a 2016-ban induló harmadik szakaszban az egyes hitelcéllok már nem finanszírozhatók. Figyelemre méltó, hogy az NHP keretén belül felvehető hitelek közel kétharmada a mezőgazdaság, a kereskedelem, javítás és a feldolgozóipar ágazatokhoz került.

2015 negyedik negyedévében az előző negyedévek dinamikus emelkedéséhez képest. Az élelmiszeripar esetében ugyanez mondható el, csak pozitív előjellel, vagyis a részesedés növekedésén túl év végére egy jelentősebb ugrás történt az egyéni gazdaságok hitelállományban (6. ábra).

Az egész évet vizsgálva megállapítható, hogy az agrárgazdaság egyéni vállalkozásainál összességében a hitelállomány fokozatosan gyarapodott, meghaladva a 100 milliárd forintot 2015 év végére. A növekedést elsősorban az uniós forrásokon túl az NHP hitelprogram ösztönözte.

6. ábra: Az egyéni gazdaságok hitelállománya 2015 I-IV. negyedéve között

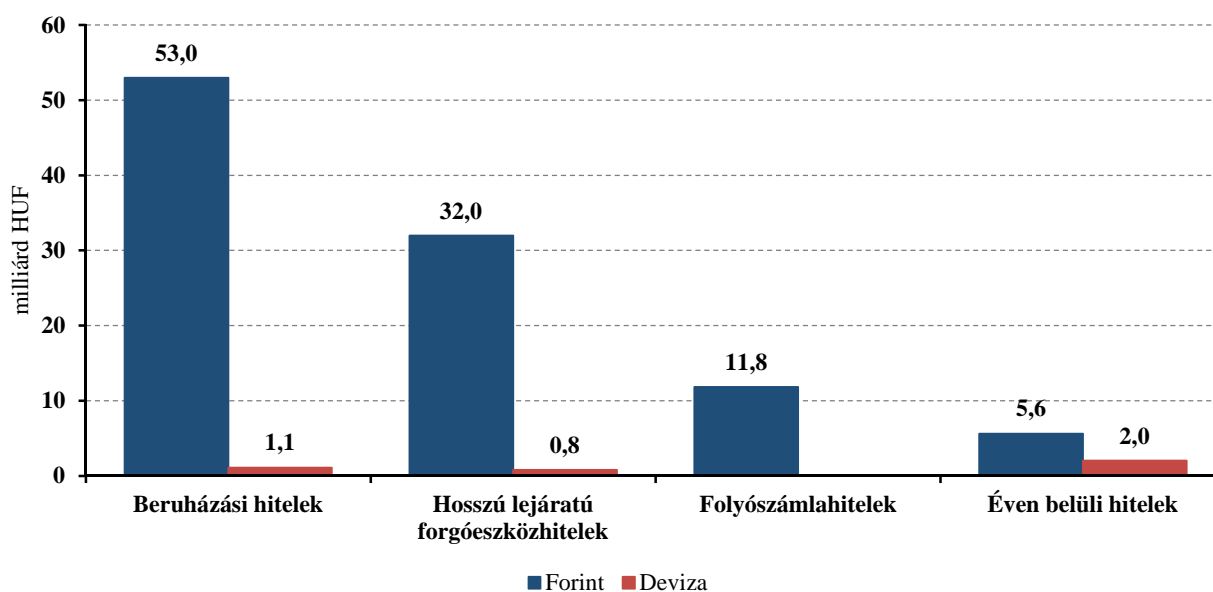

Forrás: FM-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A mezőgazdasági tevékenységet folytató egyéni gazdaságok hiteleinek értéke 106,3 milliárd forint volt az aktuális negyedévben, ami az előző negyedévhez képest változatlanak tekinthető, ugyanakkor 14,4 százalékkal haladta meg a második negyedévi értéket¹ 2015-ben. A növekedés elsősorban a beruházási- és forgóeszköz

köz hitelek emelkedésének köszönhető. A teljes hitelállományból a beruházási- és a hosszú lejáratú forgóeszközök értéke 81,7 százalékot (86,9 milliárd forint) tett ki az aktuális negyedévben, és ennek 96,3 százaléka forintalapú volt (7. ábra).

7. ábra: A mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállománya a hitel forrása és a hitelcél szerint 2015 IV. negyedévében

Forrás: FM-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

¹ 2015. I. negyedév adatai nem teljeskörűek

A mezőgazdasági egyéni gazdaságokon belül a szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó gazdaságok hitelállománya 69,9 milliárd forint volt, ami a teljes egyéni ágazati hitelállomány mintegy kétharmadát tette ki 2015 negyedik negyedévében (11. táblázat). Az állattenyésztési és az egyéb szakágazat 30,0 milliárd forintnyi értékű hitelállománya a teljes egyéni hitelek 28,2 százalékát képviselte. Az egyes szakágazatok közül a szántóföldi növénytermesztéssel és a kertészettel foglalkozók által felvett egyéni hitelállomány értéke több

mint 10 százalékkal (14,1 és 15,3 százalék) nőtt az második negyedévhez képest, a többi ágazatban is hasonló arányú növekedés könyvelhető el.

Az egyes szakágazatokat tekintve megállapítható, hogy a beruházási és a hosszú lejáratú forgóeszköz hitelek a teljes állománynak több mint háromnegyedét (81,7 százalék) jelentették 2015 negyedik negyedévében.

11. táblázat: **A mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállománya hitelcél szerint a kiemelt szakágazatokban, 2015 IV. negyedévében**

milliárd HUF

Szakágazat	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámlahitelek	Éven belüli hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	35,7	22,2	7,6	4,4
Állattenyésztés	8,7	4,5	2,0	0,9
ebből				
<i>baromfi</i>	2,8	0,9	0,7	0,1
<i>sertés</i>	1,8	1,1	0,3	0,3
<i>szarvasmarha</i>	2,7	1,4	0,6	0,3
Kertészet	3,4	2,2	0,5	0,4
Egyéb	6,3	3,8	1,8	2,0
Összesen	54,1	32,8	11,8	7,6

Forrás: FM-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A mezőgazdasági egyéni gazdaságoknak újonnan folyósított hitelállományának értéke 13,2 milliárd forint volt az aktuális negyedévben, ami 5,3 százalékkal maradt el az előző negyedévben kihelyezett új hitelektől. A legtöbb új hitel továbbra is a szántóföldi növénytermesztő egyéni gazdaságok vették fel, 8,7 milliárd forintnyi értékben, amelyből a hosszú lejáratú forgóeszközhitel 2,1 milliárd forintot, a beruházási hitelek 3,7

milliárd forintot, azaz 66,7 százalékot képviseltek az aktuális negyedévben. A kertészeti ágazat egyéni gazdaságainál a beruházási hitel állománya 0,6 milliárd forintról 0,4 milliárd forintra csökkent az előző negyedévi értékhez képest (12. táblázat). Megjegyzendő, hogy az előző negyedévi értékekhez képest az újonnan folyósított beruházási hitelállomány minden szakágazat esetében emelkedett, ami az NHP népszerűségének és egyben kifutásának is köszönhető.

12. táblázat: **A mezőgazdasági egyéni gazdaságok újonnan folyósított hitelállománya 2015 IV. negyedévében, kiemelt hitelcélok szerint**

milliárd HUF

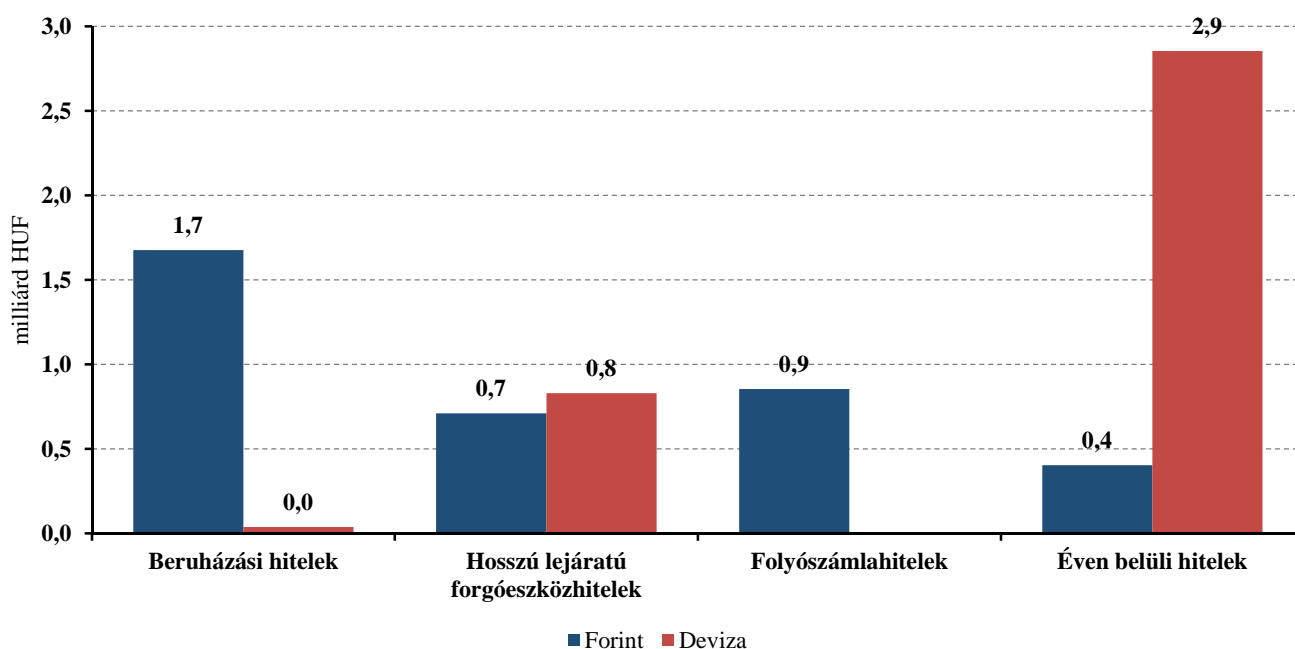
Szakágazat	Forinthitelek				Deviza-hitelek összesen	Egyéb forint-hitelek	Összesen
	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámlahitelek	Éven belüli hitelek			
Szántóföldi növénytermesztés	3,7	2,1	1,2	1,2		0,5	8,7
Állattenyésztés	0,8	0,4	0,2	0,2		0,1	1,7
ebből							
<i>baromfi</i>	0,2	0,1	0,1	0,0		0,0	0,4
<i>sertés</i>	0,2	0,0	0,0	0,1		0,0	0,3
<i>szarvasmarha</i>	0,2	0,2	0,1	0,1		0,0	0,6
Kertészet	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,9
Egyéb	0,5	0,3	0,2	0,1	0,7	0,2	2,0
Összesen	5,3	3,0	1,8	1,5	0,8	0,8	13,2

Forrás: FM-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Az élelmiszeripari egyéni vállalkozásainak teljes hitelállománya az előző negyedévhez képest 1,3 milliárd forintot emelkedve 7,4 milliárd forint volt az aktuális negyedévben. Az ágazatban a teljes hitelállomány kétharmadát a forint alapú beruházási hitelek (22,8 százalék) és az éven belüli devizahitelek (38,7 százalék) jelentették az aktuális negyedévben (8. ábra). A mezőgazdasági egyéni vállalkozókhoz képest jól látható az is,

hogy a devizaalapú hitelek jóval nagyobb arányban vannak jelen az élelmiszeripari ágazatban, azaz a teljes ágazati hitelállomány 50,5 százaléka (3,7 milliárd forint) deviza alapú hitel volt az aktuális negyedévben, szemben a mezőgazdasággal, ahol ugyanezen hitelek az állomány mindössze 3,7 százalékát jelentették.

8. ábra: **Az élelmiszeripari egyéni gazdaságok hitelállománya a hitel forrása és a hitelcél szerint 2015 IV. negyedévében**

Forrás: FM-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

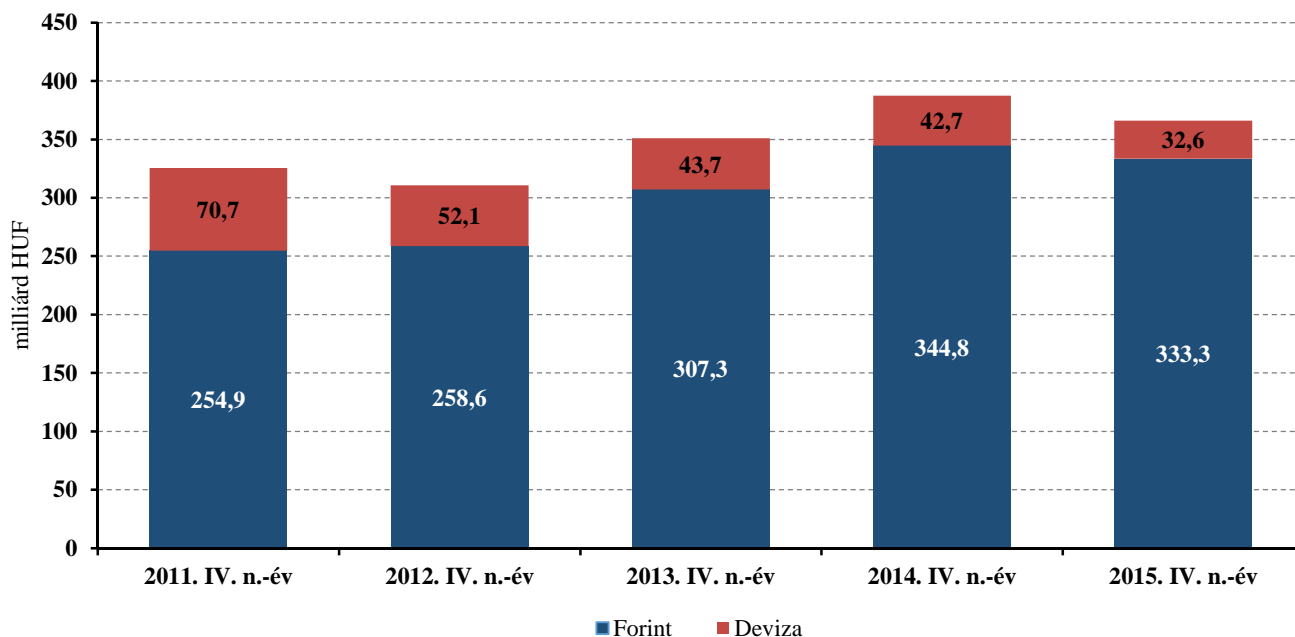
A társas vállalkozások hitelállománya

A kedvezményes hitelprogramok és az uniós támogatások elmúlt három évének pozitív hatásai ellenére, két év jelentős növekedése után csökkent a nemzetgazdaság mezőgazdasági és élelmiszeripari társas vállalkozásainak hitelállománya 2015 negyedik negyedévében. A nemzetgazdaság hitelállományból (5937,3 milliárd forint) a mezőgazdasági és az élelmiszeripari társas vállalkozások 6,16-6,56 százalékban (366,0 és 389,6 milliárd forint) részesedtek, ami azt jelenti, hogy a két ágazat részaránya együttesen a teljes hitelállomány 12,7 százalékát (755,6 milliárd forint) tette ki 2015 negyedik ne-

gyedévében. A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya az előző negyedévi értékhez képest mérsékelten (2,1 százalék) csökkent 2015 negyedik negyedévében, ugyanakkor 2014 utolsó negyedévével 5,6 százalékkal maradt el, azaz 366,0 milliárd forintra esett.

A mezőgazdasági társas vállalkozások forinthiteleinek részaránya továbbra is 90 százalék feletti (91,1 százalék) részesedéssel bírt a devizahitelekkel szemben az aktuális negyedévben (9. ábra). A forinthitelek értéke 3,3 százalékkal 333,3 milliárd forintra, a devizahitelek összege 23,7 százalékkal 32,6 milliárd forintra csökkent.

9. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományának forrás szerinti megoszlása és alakulása

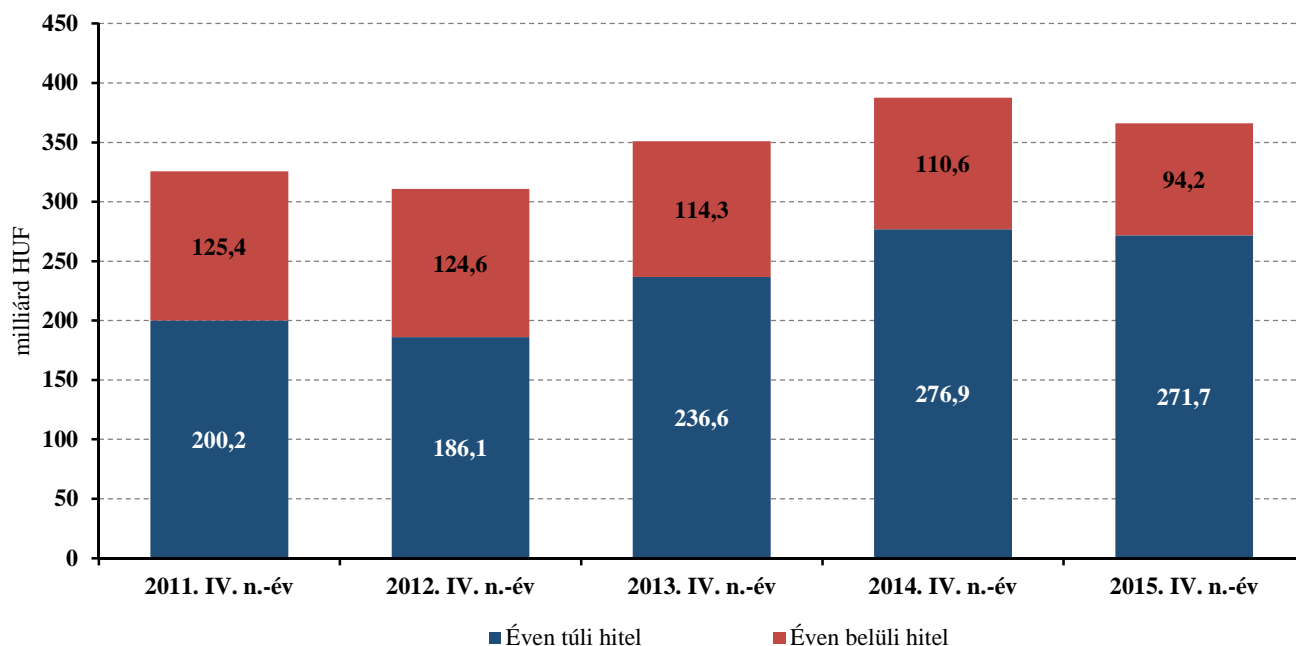
Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A mezőgazdasági ágazat társas vállalkozásainál a teljes hitelállomány 74,3 százalékát kitevő éven túli hitelek állománya 1,9 százalékkal, 271,7 milliárd forintra csökkent az előző év azonos időszakához képest. Az állomány értéke a kedvezményes hitelkonstrukcióknak köszönhetően 35,7 százalékkal haladta meg az öt évvel

ezelőtti értéket (200,2 milliárd forint).

Az éven belüli hitelek állományának 94,2 milliárd forintnyi értéke viszont 2015 negyedik negyedévében az elmúlt öt év legalacsonyabb hitelösszegének felelt meg (10. ábra).

10. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya lejáratosi idő szerint

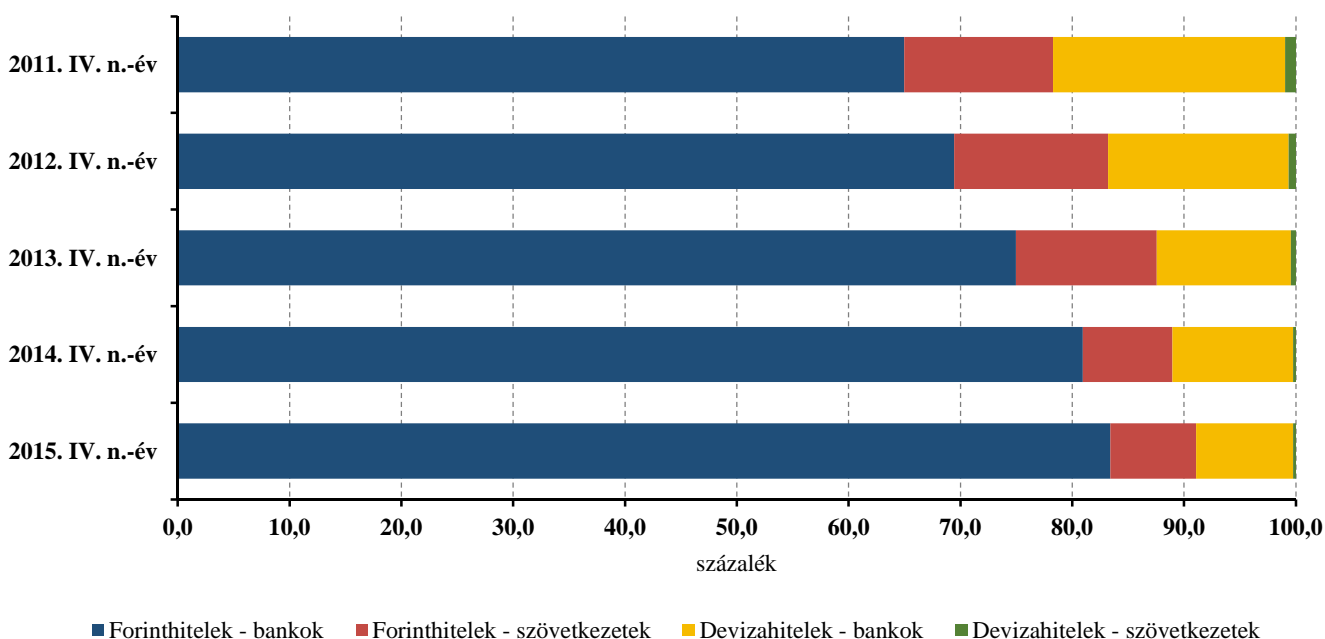

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A bankok, szakosított hitelintézetek és a külföldi hitelintézetek által nyújtott hitelek (továbbiakban: banki hitelek) részaránya tovább erősödött a szövetkezeti hitelállománnyal szemben, ennek megfelelően a banki hitelek 92,1 százalékát adták a mezőgazdaság hitelállománynak, ami 6,4 százalékponttal nagyobb az öt évvel ezelőtti arányszámmal. A banki hitelek értéke 5,2 százalékkal 337,0 milliárd forintra csökkent, a szövetkezeti

hitelállomány 9,5 százalékkal 29,0 milliárd forintra esett 2014 negyedik negyedévéhez viszonyítva az aktuális negyedévben (11. ábra). A mezőgazdasági hitelállomány mérséklődését elsősorban a banki forint- és devizaalapú hitelek értékének csökkenése eredményezte. Az NHP konstrukció elősegítette a forintalapú hitelállomány részarányának és értékének emelkedését 2015-ben.

11. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások teljes hitelállományának forrás és hitel nyújtója szerinti megoszlása és alakulása**

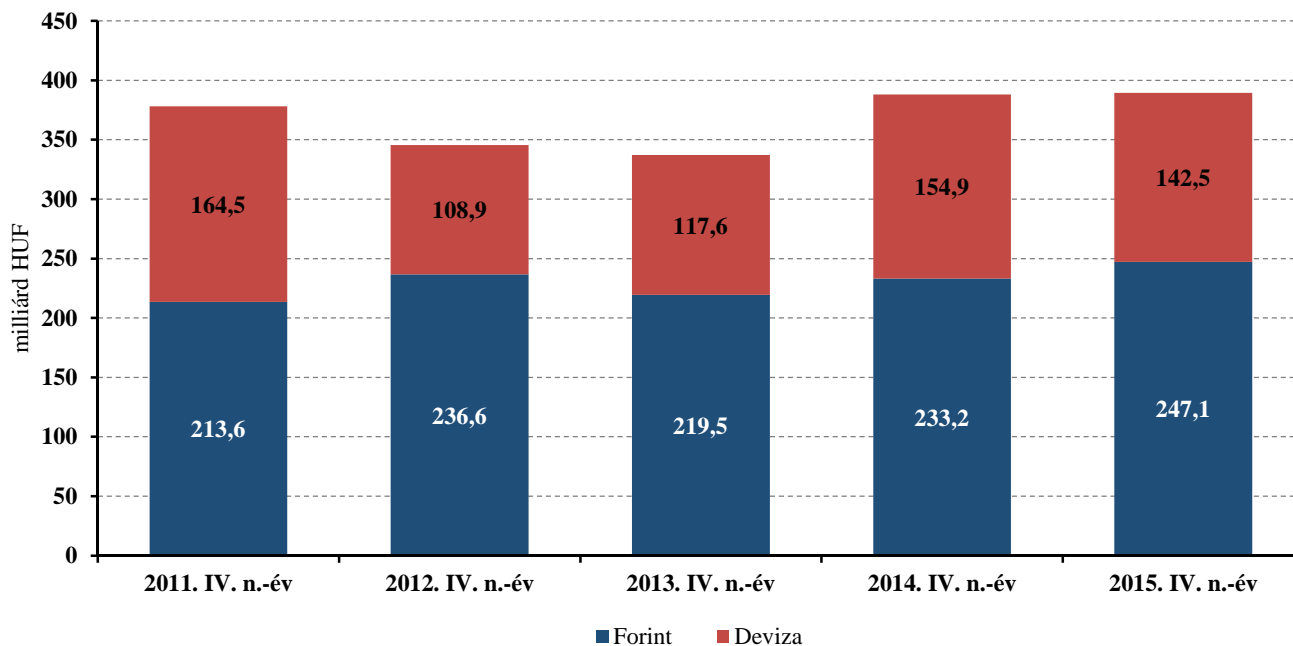

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A mezőgazdasági vállalkozások csökkenő hitelállományával szemben az élelmiszeripari társas vállalkozásoké minimálisan, 0,4 százalékkal gyarapodott az egy évvel ezelőtti állományhoz képest. Így a hitelek értéke 389,6 milliárd forint volt az aktuális negyedévben, azaz

3,8 százalékkal bővült 2015 harmadik negyedévéhez viszonyítva. A forintalapú hitelek 6,0 százalékkal 247,1 milliárd forintra nőttek 2015 negyedik negyedévében, a devizahitelek értéke 8,0 százalékkal 142,5 milliárd forintra csökkent az előző év negyedik negyedévéhez viszonyítva (12. ábra).

12. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások teljes hitelállományának forrás szerinti megoszlása és alakulása

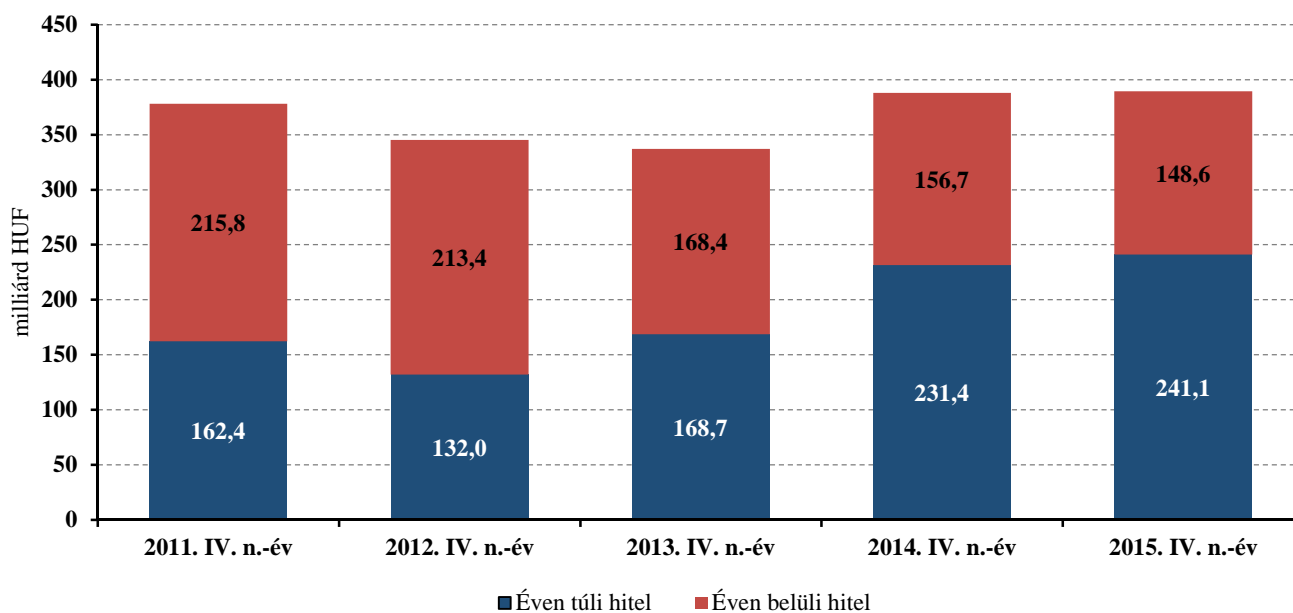

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Kedvezően változott a hitelszerkezet és tovább erősödött a bankok bizalma az élelmiszeripari vállalkozások felé, mivel a társas vállalkozások éven túli hiteleinek értéke 4,2 százalékkal 231,4 milliárd forintról 241,1

milliárd forintra nőtt az előző év ugyanezen értékéhez képest 2015 negyedik negyedévében. Az éven belüli hitelek 5,2 százalékkal 148,6 milliárd forintra csökkentek az előző év azonos időszakához képest (13. ábra).

13. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások teljes hitelállománya lejáratí idő szerinti

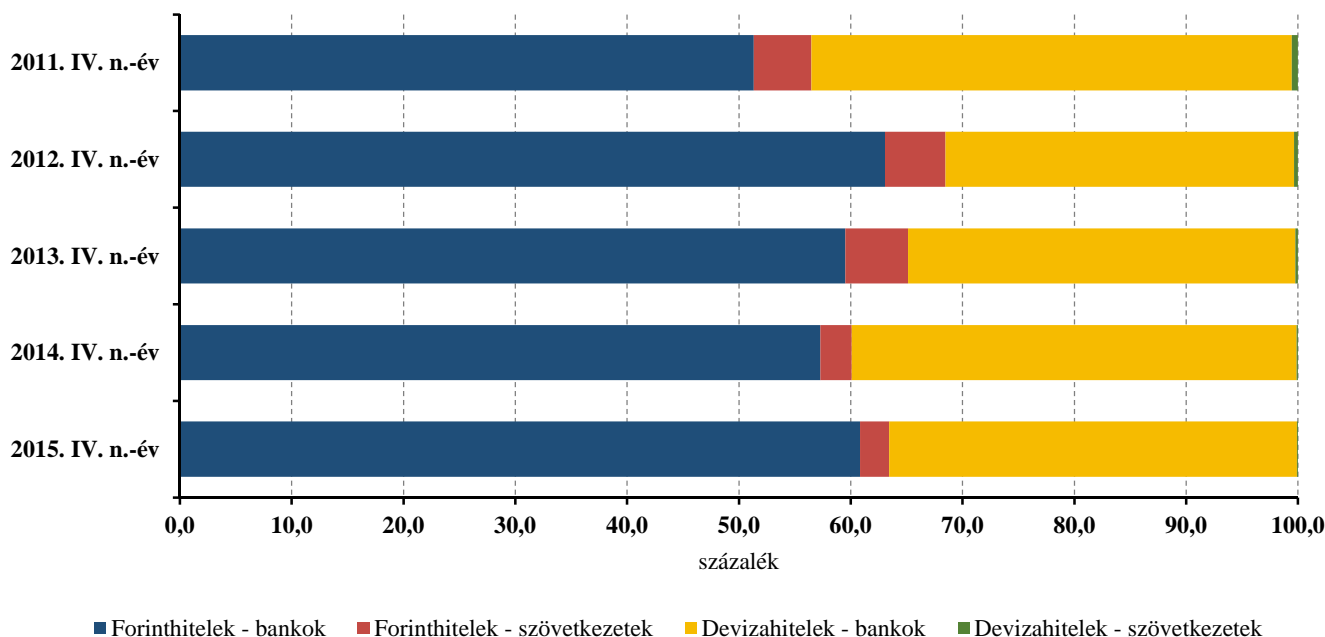

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Az élelmiszer-ipari ágazatban a banki hitelek részaránya öt év alatt 3,2 százalékkal 97,3 százalékra emelkedett, a szövetkezeti hitelállomány ugyanezen időszakban 5,7 százalékról 2,7 százalékra esett a teljes hitelállományon belül. Az élelmiszeripari ágazatban a

banki hitelállomány értéke az előző év negyedik negyedéhez képest 0,6 százalékkal 379,0 milliárd forintra nőtt, a szövetkezeti hitelállomány 7,8 százalékkal 10,6 milliárd forintra csökkent az aktuális negyedévben (14. ábra).

14. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások teljes hitelállományának forrás és hitel nyújtója szerinti megoszlása és alakulása

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

A kedvezményes finanszírozású konstrukciók célja elsősorban az, hogy fejlesztési, kitörési esélyt adjanak az átlag alatti jövedelmezőségű szektornak olyan hitelek segítségével, amelyek alacsony kamata a mezőgazdaság és az élelmiszeripar esetében is biztosítja a beruházások megtérülését, másrészt hosszú távú forgótőkét biztosítson a tőkehiányos ágazatnak. A Földművelésügyi Minisztérium (FM) az ágazatok kedvezményes finanszírozását alapvetően az MFB által működtetett kedvezményes hitelkonstrukciókkal, valamint a költségvetési kamat- és/vagy kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programokkal igyekszik biztosítani, amelyeket a 2013-ban elindított Növekedési Hitelprogram is kiegészít. E kedvezményes eszköztárra támaszkodva a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások a következő hitelprogramokban részesülhetnek:

- a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. (továbbiakban: MFB Zrt.) által működtetett kedvezményes agrárfinanszírozási programok;
- költségvetési kamat- és/vagy kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok;
- az MNB által 2013. június 1-jén elindított Növekedési Hitelprogram.
- az MNB által 2015. március 16-án elindított Növekedési Hitelprogram+.
- döntően Magyarország uniós csatlakozása előtt bevezetett, kamattámogatás és esetenként állami kezességvállalás mellett működő, jelenleg már kifutó hitelprogramok.

MFB-hitelprogramok

Az MFB Zrt. által működtetett agrárfinanszírozási programok közös eleme a szektorális irányultság, amelynek alapján biztosított, hogy a program forrásait csak a megcélzott hitelfelvevői kör veheti igénybe a felvételrendszerben meghatározott célra, továbbá az MFB Zrt. által felszámított kedvezményes kamat a hitelprogramok esetében a bevont devizaforrások és a forint piaci kamatszintjének különbözetén alapszik. A hitelprogramok forinthitelre devizakamatot számítanak fel, és amennyiben az MFB Zrt.-nek ebből vesztesége származik, a központi költségvetés egy árfolyamgarancia-megállapodás alapján a bank számára megtéríti ezeket a veszteségeket.

Az MFB Zrt.² az elmúlt években számos hitelprogramot indított, amelyekből közvetlenül vagy közvetítő-kön keresztül részesültek a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások is. Az egyes programokat az MFB Zrt. a Földművelésügyi Minisztériummal együtt dolgozta ki.

A már lezárult programok folytatásaként 2015-ben három új kedvezményes agrárhitelprogramot indított az MFB Zrt. A 2015 februárjában elindított forgóeszköz hitelprogramok keretében a hitelek kamatához az FM 60%-os, de legfeljebb évi 4 százalékpontos kamattámogatást biztosít. A korábban indított és 2015. december 31-ével lezárult MFB forgóeszköz hitelprogramok – törlesztés alatt álló hiteleihez kapcsolódó - eredeti 50%-os kamattámogatása egy 2015. augusztusi módosításnak köszönhetően szintén felemelésre került 60%-ra.

A 6 milliárd forint keretösszegű (amelyből 4 milliárd forint a nagy- és középvállalatok, 2 milliárd forint a kis- és mikrovállalkozások számára elkülönítve) **MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020** az élelmiszeripari vállalkozások – maximum 6 éves lejáratú – forgóeszköz-finanszírozása által segíti elő az élelmiszeripar versenyképességét. Felhasználható forgóeszközhitel kiváltására is. A vállalkozások által felvett hitel összege 50–500 millió forint között lehet, aminek éves kamata 3 havi EURIBOR + RKAF + legfeljebb 3,5 százalékos hitelintézeti kamatfelár (így a kamattámogatás figyelembe vételével a hitel éves kamata 2015. október 1-én 2,18% volt).

Az **MFB TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram 2020**

8 milliárd forint keretösszegű, 2–7 éves futamidejű forgóeszközhitelt (forgóeszköz beszerzésére) biztosít a zöldség- és gyümölcsstermék-pályán működő termelői szervezeteknek és előzetesen elismert zöldség-, gyümölcsstermelői csoportoknak, az egyéb mezőgazdasági és erdészeti termékpályán működő, minősített elismeréssel rendelkező termelői csoportoknak. A felvett hitel összege 50–250 millió forint lehet, aminek kamata 3 havi EURIBOR + RKAF + legfeljebb 3 százalékos/év (így a kamattámogatás figyelembe vételével a hitel éves kamata 2015. október 1-én 1,98% volt).

A 15 milliárd forintos keretösszegű **MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020** a mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával, halgazdálkodással foglalkozó vállalkozások, továbbá a baromfi, nyúl, sertés és szarvasmarha állattenyésztési ágazatban tevékenykedő termelők számára nyújt maximum 6 éves futamidejű hitelt. A hitel összege 1–50 millió forint (termelők esetében maximum 500 millió forint) lehet, aminek hitelkamata 3 havi EURIBOR + RKAF³ + legfeljebb 3,5 százalékos/év (így a kamattámogatás figyelembe vételével a hitel éves kamata 2015. október 1-én 2,18% volt; forrás: www.mfb.hu).

Az eddig is működő hitelprogramok újbóli meghirdetése a keretösszegek megemelésén túl az új uniós állami támogatási szabályokkal való összhang megteremtése érdekében vált szükségessé.

Az **MFB-NHP Földvásárlási Hitelprogram célja**, hogy segítse az állami tulajdonú földek árverés útján értékesített földrészteltek megvásárlását. A hitelszerződés megkötésére 2016. december 31-ig van lehetőség. A hitelkeret összege 150 milliárd forint volt, amit a kormány február végén megemelt, így az éven túli lejáratú forint alapú beruházási hitel összege 250 milliárd forintra nőtt. A felvehető hitel összege minimum 3, a maximális hitelérték pedig a 300 millió forintot nem haladhatja meg (ügylenként sem). A hitel futamideje legfeljebb 20 év, 0-10 év között fix 1,95 százalékos/év kamatozású.

A mezőgazdasági ágazat vállalkozásai által igényelt és jóváhagyott kedvezményes, MFB Zrt. által nyújtott hitelek értéke 2015. december 31-én 48,05 milliárd forintot tett ki. A társas vállalkozások a jóváhagyott kedvezményes hitelek teljes összegéből 98,0 százalékot

² A korábbi években a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások számára elérhető programokról (közvetlenül vagy közvetve az agráriumhoz kapcsolódva) bővebb információ a Pénzügyi Hírlevél korábbi számaiban található.

³ Az RKFA az MFB refinanszírozási kamatfelára, amelyek mértéke évente változó.

használtak fel 2015 negyedik negyedévében.

A szántóföldi növénytermesztő gazdaságok a teljes hitelállományból 55,6 százalékot, az állattenyésztéssel foglalkozók 25,1 százalékot, a kertészeti tevékenységet

folytató vállalkozások 2,9 százalékot vettek igénybe (13. táblázat). Az egyéb szakágazati kategóriába tartozó vállalkozások részesedése 16,5 százalék volt az aktuális negyedévben.

13. táblázat: Befogadott és jóváhagyott MFB-hitelek a mezőgazdaságban (2015. XII. 31.)

milliárd HUF

Megnevezés	Szántóföldi		Kertészet		Állattenyésztés		Egyéb		Összesen	
	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.
Egyéni gazdaságok	0,29	0,23	0,00	0,00	0,10	0,04	0,00	0,00	0,39	0,27
Társas vállalkozások	29,38	25,99	2,16	1,36	14,88	11,92	8,92	7,84	55,33	47,11
ebből:										
<i>Mikrovállalkozás</i>	12,93	11,59	1,09	0,90	2,64	2,22	3,85	2,97	20,52	17,68
<i>Kisvállalkozás</i>	10,41	9,12	0,78	0,24	5,64	4,31	3,17	3,12	20,00	16,80
<i>Középvállalkozás</i>	6,01	5,25	0,29	0,23	6,59	5,38	1,89	1,75	14,78	12,60
<i>Nagyvállalkozás</i>	0,03	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,03
Nem besorolható*	0,50	0,48	0,01	0,01	0,09	0,09	0,09	0,09	0,69	0,67
Összesen	30,18	26,70	2,17	1,37	15,06	12,04	9,01	7,94	56,42	48,05

Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Megjegyzés: a csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, felszámolás miatt nem besorolható és nonprofit vállalkozások

Az élelmiszeripari vállalkozások kedvezményes finanszírozású befogadott és jóváhagyott hitelek értéke az előző negyedévvél megegyező, 37,3 milliárd forint volt 2015 negyedik negyedévének végén. A hitelállomány közel felét a mikro- és kisvállalkozások adták

(47,4 százalék), a középvállalkozások 31,4 százalékkal, a nagyvállalkozások 17,7 százalékkal rendelkeztek az aktuális negyedévben. A mezőgazdasági ágazat kedvezményes hitelállománya 1,3-szorosa volt az élelmiszeripari ágazat részére jóváhagyott kedvezményes kamatozású hitelállománynak (14. táblázat).

14. táblázat: **Befogadott és jóváhagyott MFB-hitelek az élelmiszeriparban (2015. XII. 31.)**

milliárd HUF

Megnevezés	Összesen	
	Befogadott	Jóváhagyott
Egyéni gazdaságok	–	–
Társas vállalkozások	47,53	35,93
ebből:		
<i>Mikrovállalkozás</i>	8,35	5,86
<i>Kisvállalkozás</i>	17,29	11,79
<i>Középvállalkozás</i>	14,59	11,69
<i>Nagyvállalkozás</i>	7,31	6,58
Nem besorolható**6	1,86	1,32
Összesen	49,39	37,25

Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Megjegyzés: a csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, felszámolás miatt nem besorolható és nonprofit vállalkozások

A Kiegészítő táblák között a 20. táblázat tartalmazza az MFB Zrt. különböző, agráriumot célzó hitelprogramjai keretében kihelyezett állományok adatait, amelyek

közül kiemelhető az Új Magyarország (korábban Sikeres Magyarországért) Agrárfejlesztési Hitelprogram keretében nyújtott 29,3 milliárd forintos hitelállomány.

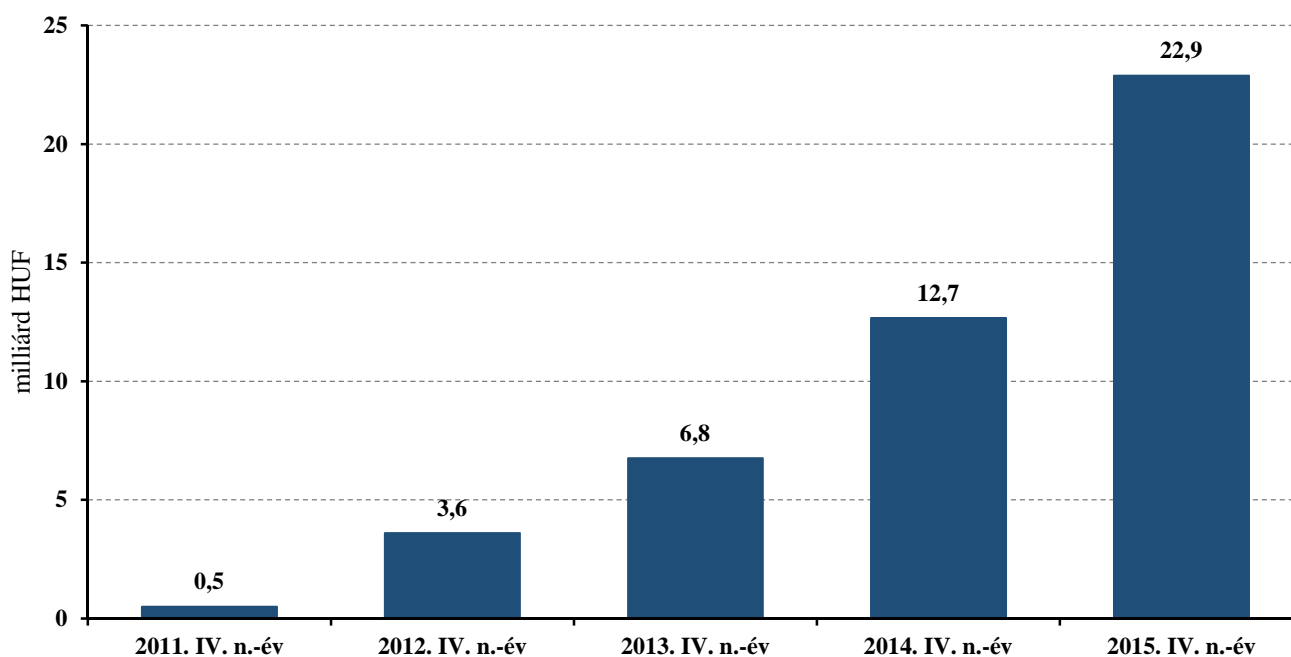
Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel

A magyar agrárium rövid távú finanszírozásának stabilabbá tételét is szolgálja a Széchenyi Kártya Program, ami 2011-től érhető el az agrárvállalkozások számára. Az Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel a mezőgazdasági és élelmiszeripari ágazatban dolgozó társas vállalkozásoknak, szervezeteknek és egyéni gazdaságoknak/vállalkozásoknak (őstermelőknek, családi gazdaságoknak) biztosít kedvezményes feltételekkel, állami kamat- és kezességdíj-támogatás mellett folyószámlahitelt. A Földművelésügyi Minisztérium a program keretében továbbra is évi 4 százalékpont kamattámogatást és 50 százalék garanciadíj-támogatást

nyújt. Ezáltal az agrárium szereplői az olcsóbb hitelekkel könnyebben juthatnak forráshoz.

A mezőgazdasági és az élelmiszeripari szektorok vállalkozásai kicsivel több mint 40 milliárd forint értékben (40,6 milliárd forint) nyújtottak be ASZK-hiteligényt, ebből ténylegesen 3193 db szerződés realizálódott 22,9 milliárd forint értékben 2015 negyedik negyedévének végéig. Az aktuális negyedévi leszerződött hitelállomány 80,3 százalékkal haladta meg a 2014. év negyedik negyedévi 12,7 milliárd forintot. Az ASZK hitelállomány népszerűségét mutatja, hogy a növekedés dinamikája évről évre emelkedik (15. ábra).

15. ábra: **Ténylegesen leszerződött Agrár Széchenyi Folyószámlahitel-állomány kumulált nagyságának alakulása**

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A leszerződött teljes folyószámlahitel-állomány 95,0 százalékát, azaz 21,7 milliárd forintot a mezőgazdasági szektor vállalkozásaihoz helyezték ki, ami 3,3 milliárd forinttal több az előző negyedévi összegnél.

A mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdálkodók körében nyújtott hitel közel felét (43,2 százalék) a családi vállalkozások kapták, a társas vállalkozásoknál a mikrovállalkozásokhoz a hitelek 21,4 százaléka került az aktuális negyedévben.

A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások részesedése az ágazati hitelkeretből az előző negyedévhez képest 62,3 százalékról 61,9 százalékra mérséklődött, ugyanakkor a hitelállományt nézve 11,5 milliárd forintról 13,5 milliárd forintra gyarapodott. A többi szakágazat esetében 0,2-0,4 százalékpontos részarány-vesztés könyvelhető el 2015 negyedik negyedévében. Az egyéb kategóriában a részesedés változatlan volt ugyanezen időszakban.

Az élelmiszer-ipari ágazat vállalkozásainak folyószámlahitel-állománya az előző negyedévhez képest 25,3 százalékkal, 1,2 milliárd forintra nőtt. Az élelmiszeriparnál a társas vállalkozásokhoz a ténylegesen leszerződött összeg 77,9 százaléka, azon belül a folyósított hitelállomány kicsivel több mint fele (58,9 százalék) a mikrovállalkozásokhoz került. Az egyéni vállalkozók számára nyújtott hitelösszeg 0,2 milliárd forint volt az aktuális negyedévben, ami az ágazat teljes hitelállományának 17,2 százalékát tette ki (15. táblázat).

15. táblázat: **Az Agrár Széchenyi Folyószámlahitel keretállományának kumulált nagysága (ténylegesen leszerződött összeg) a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban (2015. IV. negyedév)**

milliárd HUF

Ágazat	Egyéni				Társas			
	Őstermelő	Egyéni vállalkozó	Családi gazdaság	Összesen	Mikrovállalkozás	Kisvállalkozás	Középvállalkozás	Összesen
Mezőgazdaság								
ebből:								
Állattenyésztés	1,37	4,84	9,39	15,61	4,65	1,43	0,04	6,12
Egyéb	0,36	1,03	0,94	2,33	1,14	0,20	0,00	1,33
Kertészet	0,11	1,00	1,03	2,14	1,17	0,41	0,04	1,63
Szántóföldi növénytermesztés	0,10	0,23	0,29	0,62	0,15	0,08	0,00	0,23
Élelmiszeripar	0,81	2,58	7,13	10,52	2,20	0,73	0,00	2,93
Összesen	0,02	0,20	0,04	0,26	0,68	0,22	0,00	0,90
Összesen	1,39	5,04	9,43	15,86	5,33	1,65	0,04	7,02

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Megjegyzés: az „Egyéb” kategóriába az alábbi ágazatok tartoznak: Növényi szaporítóanyag termesztése; Vegyes gazdálkodás; Növénytermesztési szolgáltatás; Állattenyésztési szolgáltatás; Betakarítást követő szolgáltatás; Vetési célú magfeldolgozás; Vadgazdálkodás, vadgazdálkodási szolgáltatás; Erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység; Fakitermelés; Vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; Erdészeti szolgáltatás

Az agrárszektor vállalkozásai 2015 negyedik negyedévében összesen 10,2 milliárd forint értékben nyitottak folyószámla-hitelkeretet az ASZK keretében, ami 71,4 százalékkal haladta meg az előző évi 5,9 milliárd

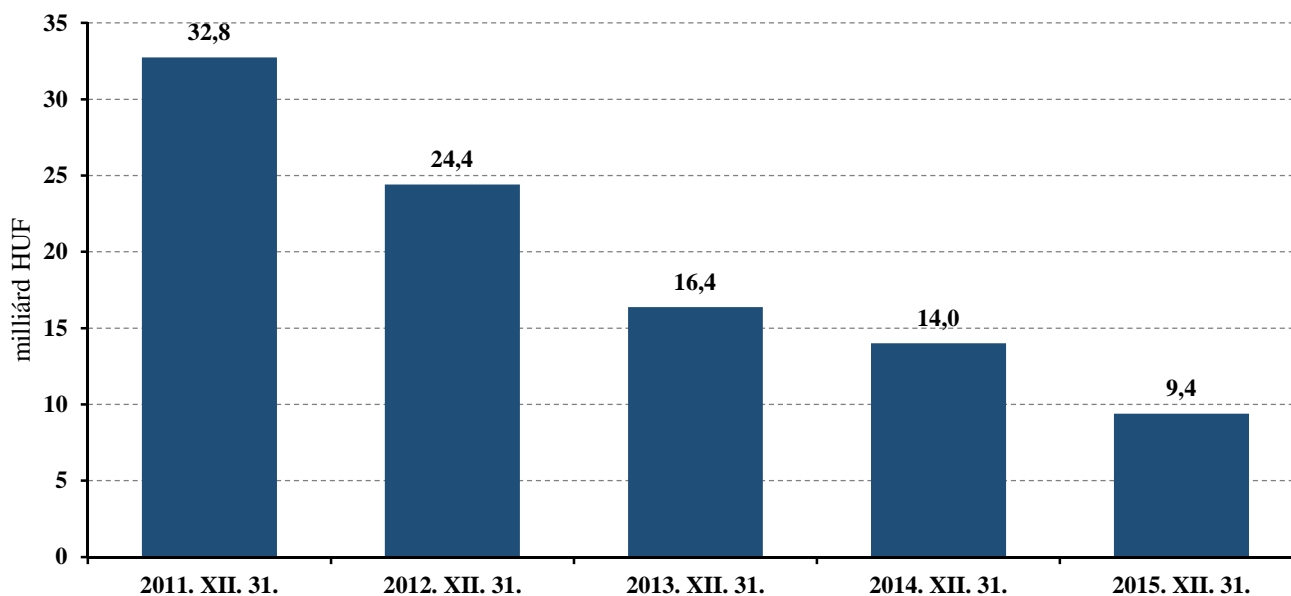
forint hitelkeretet. A rövid lejáratú hitelek értéke több mint 4 milliárd forint (4,1 milliárd forint) volt, részesedésük az aktuális év negyedik negyedévének teljes hitelállományból 40,0 százalékot tett ki.

Költségvetési kamat- és kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok

A kamattámogatás és állami kezességvállalás melletti (érvényben lévő és kifutó) hitelprogramokról az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (továbbiakban: OSAP) gyűjt adatokat. A döntően Magyarország uniós csatlakozása előtt bevezetett, kamattámogatás és esetenként állami kezességvállalás mellett működő, jelenleg már kifutó hitelprogramok kint lévő állománya

9,4 milliárd forint volt 2015 negyedik negyedévének végén (16. ábra). A legjelentősebb hitelállományok a birtokfejlesztési hiteleknél (25/2004. III. 3.; illetve 17/2007. III. 23. – FVM-rendelet) és a családi gazdálkodók kedvezményes hiteleinél (317/2001. XII. 29. – Kormányrendelet) mutatkoznak.

16. ábra: **Kifutott kamattámogatott hitelek és kölcsönök állományának alakulása 2011. december 31. és 2015. december 31. között**

Forrás: FM-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Megjegyzés: az ábra a régi, kifutó hitelállomány értékeit tartalmazza, nem beleértve a még jelenleg is működő 114/2008. (IX. 5.) FVM-r. alapján beruházási és lízing-kamattámogatást

A költségvetési kamat- és kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok közül a jelenleg felfüggesztés alatt álló beruházási hitelkamat- és lízingdíj-támogatást nyújtó 114/2008. (IX. 5.) FVM-rendelet alapján kibocsátott hitelállomány a második

negyedév végén 4,2 milliárd forint volt. A programhoz kapcsolódóan 2015 negyedik negyedévében 387,0 millió forint kamattámogatást (3579 szerződés alapján) fizettek ki.

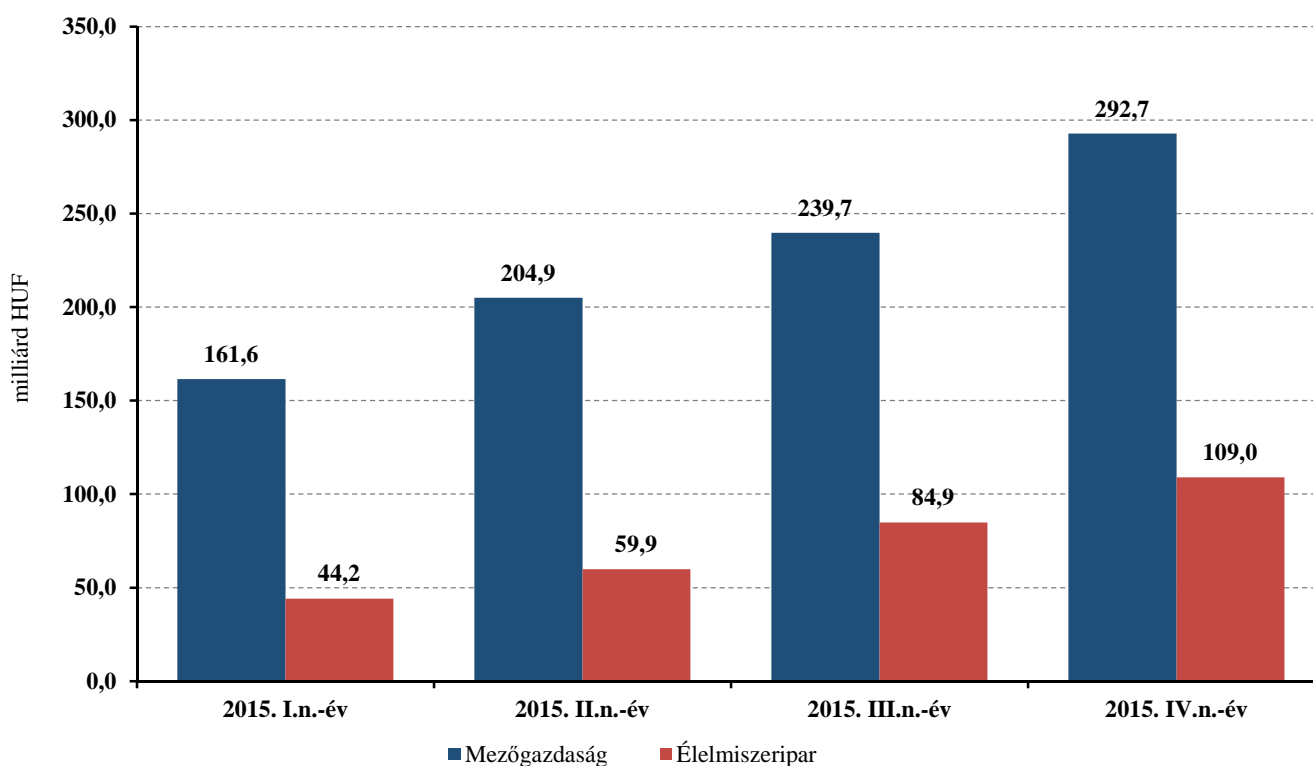
Növekedési Hitelprogram (NHP)

A Magyar Nemzeti Bank 2013. június 1-jén indította el a Növekedési Hitelprogram három pillérből álló első szakaszát 750 milliárd forintos keretösszeggel. Az NHP elindulása óta a piacon elérhető legkedvezményesebb forrásnak minősül, 2,5%-on maximált kamata egészen 2014 áprilisáig nem érte el a jegybanki alapkamatlábat sem. Az I. ütemben nagy hangsúly a hitelkiváltásokon volt, ami többek között a korábbi adósságok terheit csökkentve járult hozzá a vállalkozások hitelképességének javulásához. 2013. október 1-jén elindult az NHP két pillérből álló II. szakasza 500 milliárd forintos keretösszeggel (később 1000 milliárd forintra bővítettek) azzal a kitételrel, hogy igény esetén a keretösszeg felemelhető 2000 milliárd forintra. A második szakaszban a hangsúly az új hitelekre helyeződött, ezen belül is a

beruházási hitelekre. Az NHP 2. szakaszának az I. pillére új hiteleket, míg a II. pillére hitelkiváltáshoz kapcsolódó forrást biztosít a vállalkozások számára. A meghosszabbított NHP második szakasza 2015 végéig nyújtott rendkívül kedvező finanszírozási forrást a konstrukciót igénybe vevő vállalkozásoknak, köztük az agrárvállalkozásoknak is.

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásai az NHP keretein belül összesen 401,7 milliárd forintos hitelállománnyal rendelkeztek, ami 23,8 százalékos emelkedést jelentett az előző negyedévi értékhez képest (17. ábra). A teljes hitelállomány kiegészítve a családi gazdálkodók és az őstermelők hitelkeretével összesen 428,4 milliárd forint volt 2015 negyedik negyedévében. A hitelállomány év végi emelkedése az NHP második szakaszának kifizetésével magyarázható.

17. ábra: Az NHP második szakasza keretében nyújtott hitelállomány alakulása a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A mezőgazdasági ágazat vállalkozásainak 2015. december 31-ig 292,7 milliárd forint értékben nyújtott forrást a hitelintézetek, ami az előző negyedévi értéket 22,1 százalékkal haladta meg. A kihelyezett hitelek 95,0 százaléka új hitel volt⁴. Az új hiteleken belül az új beruházási hitelek (és új lízingügyletek) részesedése 51 százalék, az új forgóeszközhitelké 23 százalék, míg az európai uniós hiteleké 26 százalék volt. A hitelek kihelyezésében a nagybankok domináltak, részesedésük meghaladta a 70 százalékot. A takarékszövetkezetek csupán a hitelek közel 8 százalékát, a kis- és közepes bankok pedig ötödét tudhatták magukénak.

Az élelmiszeripari vállalkozásoknál a mezőgazdasági ágazatnál is nagyobb mértékben bővült az NHP ke-

retein belül nyújtott hitelek állománya. Az aktuális negyedév végén ennek értéke 109,0 milliárd forint volt, ami 28,4 százalékos emelkedést mutatott az előző negyedévi állomány értékéhez képest. Az ágazatban a kihelyezett hitelek közel 95,0 százaléka új hitel volt, amelyen belül az új beruházási hitelek (és új lízingügyletek) részesedése 47 százalék, az új forgóeszközhitelké 49 százalék, míg az uniós hiteleké 4 százalék volt (16. táblázat). Az élelmiszeriparban is a nagybankok részesedése volt a legmagasabb, mintegy 80 százalékkal. Az ágazatban leszerződött hitelek 58,7 százalékát a közép-vállalkozások birtokolták, és mind a mikro, mind a kis-vállalkozások részesedése megközelítette a 20 százalékot.

16. táblázat: **Az NHP második szakasza keretében nyújtott hitelek hitelcélok szerinti eloszlása (2015. december 31.)**

Megnevezés	II. szakasz						
	I. pillér				II. pillér		
	Új beruházási hitel	Új forgóeszközhitel	Uniós támogatást előfinanszírozás	Összesen	Beruházási hitel	Forgóeszközhitel	Összesen
Szerződéses összeg (milliárd HUF)	818,9	385,5	126,0	1330,4	48,8	22,8	71,6
<i>ebből:</i>							
Mezőgazdaság	141,5	62,9	74,2	278,6	11,1	3,1	14,2
Élelmiszeripar	48,6	50,6	4,1	103,3	3,1	2,6	5,7
Átlagos hitelösszeg (millió HUF)	23,7	61,4	30,9	–	55,5	79,0	–
<i>ezen belül:</i>							
Mezőgazdaság	28,6	89,1	46,2	–	66,2	74,7	–
Élelmiszeripar	52,4	157,1	68,9	–	73,1	161,3	–

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán
Megjegyzés: európai uniós hitel – uniós támogatások előfinanszírozására folyósított hitel.

⁴ Az NHP II. szakaszában a hitelkiváltás a keretösszeg maximum 10 százaléka lehet.

Az NHP I. és II. szakaszában kiemelkedő érdeklődés mutatkozott az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) és a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. (Garantiqa) kezessége iránt. A hitelprogram nagy eredménye volt, hogy sikerült megtörni a beruházási hitelek évek óta alacsony szinten való stagnálását.

Az NHP keretében 2015 negyedik negyedévében az AVHGA és a Garantiqa által kezességvállalásban részesített hitelállomány értéke csökkent. Az előző negyed-

évi állomány értéke 22,6 százalékkal, 23,3 milliárd forintra mérséklődött az aktuális negyedév végére. Ebből a mezőgazdasági szektor vállalkozásait 2015 negyedik negyedévének végén összesen 15,8 milliárd forinthez segítette hozzá a két garanciaszervezet, ami 25,2 százalékos csökkenést jelentett az előző negyedévhez képest. Az élelmiszeriparban a két szervezet által együttesen garantált hitel 16,3 százalékkal, 7,4 milliárd forintra szűkült (17. táblázat).

17. táblázat: **Az NHP garantált hitelállománya a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban**

milliárd HUF

Időszak	Mezőgazdaság		Élelmiszeripar		
	I. pillér összesen	II. pillér összesen	I. pillér összesen	II. pillér összesen	
2013.	III.	4,8	0,1	1,9	0,4
	IV.	7,4	1	3,3	0,6
2014.	I.	8,5	1	4,1	0,6
	II.	11,9	0,9	4,2	0,6
	III.	15,9	1,5	5,1	0,6
	IV.	16,4	1,5	6,4	0,9
2015.	I.	17	1,4	6,9	1
	II.	17,8	1,5	7,4	0,9
	III.	19,0	2,1	7,8	1,1
	IV.	14,5	1,3	6,5	1,0

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Megjegyzés: A táblázat kumulált állományi adatokat tartalmaz. Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.

A bankok túlzott kockázatkerülése és a szigorú hitel-feltételek miatt számos vállalkozás nem jutott sem az NHP-n kívüli, sem azon belüli hitelekhez, ezért az MNB 2015. március 16-tól meghirdette az NHP+-t, ami az eredeti NHP-ből kiszorult, magasabb kockázatú kis-

és közepes vállalkozások számára nyújt hitelfelvételi lehetőséget. Az MNB Monetáris Tanácsa 500 milliárd forintot különített el a programra. Az új konstrukcióban egy kkv maximum 500 millió forintot kaphat, aminek legalább 70 százaléka beruházási hitel kell legyen.

18. táblázat: **Az NHP és az NHP+ összehasonlítása**

Megnevezés	NHP	NHP+
Refinanszírozási kamatláb	0%	0%
Bank által felszámítható kamatmarzs	max. 2,5%	max. 2,5%
Kkv-hitelkockázat MNB általi átvállalásának mértéke	-	ügyletenként 50%, de évente összesen a hitelintézet NHP+-portfóliójának max. 2,5%-a, 5 évig
A hitelezett kkv-k preferált megoszlása	alacsony hitelkockázat	közepes hitelkockázatúak
Rendelkezésre állási időkeret	2013. október–2015. december	2015. március–2015. december
Keretösszeg	1000 milliárd forint (amelyből kb. 500 milliárd forint már lehívásra került), min. 90% új hitel	500 milliárd forint, csak új hitel
Hitelintézetek közötti allokáció módja	érkezési sorrend	várhatóan: az NHP második szakaszának igénybevételével arányosan
Lehetséges futamidő	max. 10 év, forgóeszközhitelnek esetén max. 3 év	

Forrás: www.mnb.hu

Garantált hitelállomány a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

Az állami kezességvállalásnak továbbra is kulcs szerepe van a mezőgazdasági hitelezésben. A mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások finanszírozási forrásokhoz történő hozzáférést két, az állam által 85 százalékban viszontgarantált garanciaszervezet, az AVHGA és a Garantiqa is segíti. Mindkét szervezet feladata készfizető kezesség nyújtása mikro-, kis- és középvállalkozásoknak (további információ a Pénzügyi Hírlevél VII. évfolyama 1. számában).

A garantált hitelállományok bővülésére számítanak a garanciaszervezetek szakértői, amit az NTP program, továbbá az egyre ügyfélcentrikusabb kezességi konstrukciók segíthetnek. A garanciaszervezetek elemzése szerint a mikrovállalkozások több mint 20 százaléka, a kisvállalkozások pedig 35 százaléka nem tudott uniós forrásokra pályázni, mivel nem volt elegendő saját forrása a hitel felvételéhez.

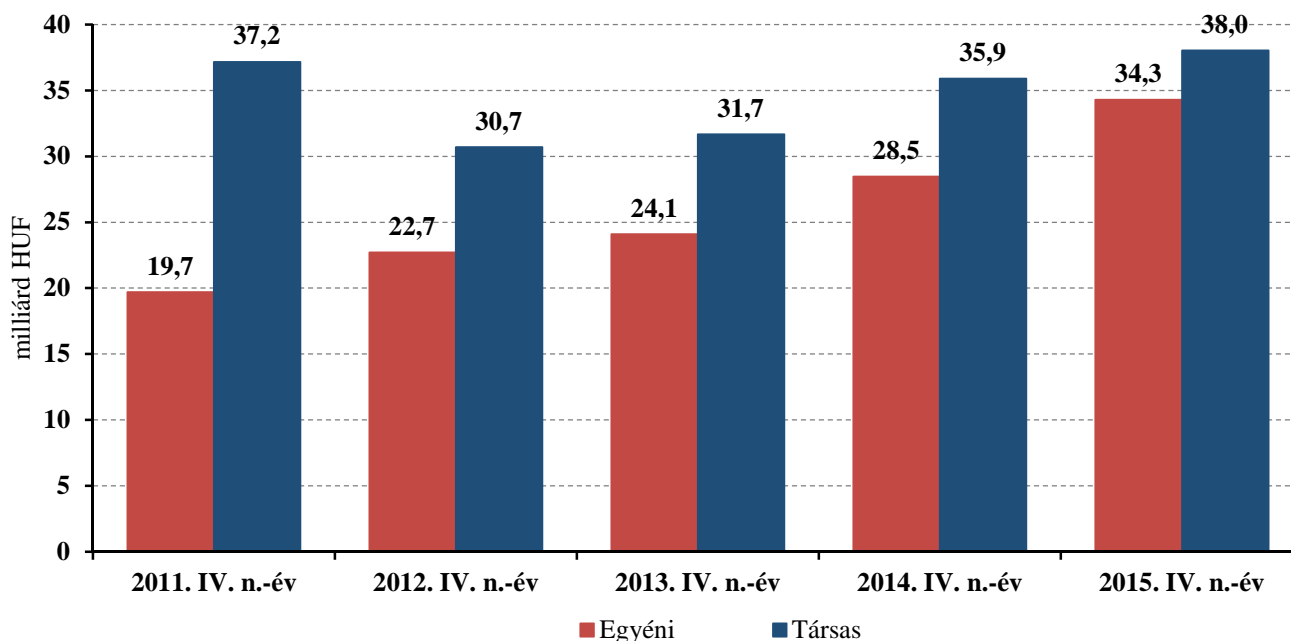
A mezőgazdaság és az élelmiszeriparban a garantált hitelállomány együttesen 3,4 százalékkal 96,8 milliárd

forintra csökkent az előző év negyedik negyedéhez képest. Mindkét ágazatban az egyéni gazdaságok hitelállománya nagyobb arányban pozitívan változott, az élelmiszeripari társas vállalkozások esetében jelentős csökkenés könyvelhető el 2014 negyedik negyedéhez viszonyítva. A mezőgazdaság garantált hitelállománya 64,3 milliárd forintról 72,3 milliárd forintra emelkedett az aktuális negyedévben, az egyéni gazdaságok hitelállománya 20,5 százalékkal 34,3 milliárd forintra nőtt, a társas vállalkozások esetében a növekedés mindössze 6 százalék, azaz 38 milliárd forint volt az előző év negyedik negyedéhez viszonyítva (18. ábra).

A mezőgazdasági vállalkozások esetében a garantált hitelállomány 85,7 százalékát az éven túli, 14,3 százalékát pedig a rövid lejáratú hitelek tették ki.

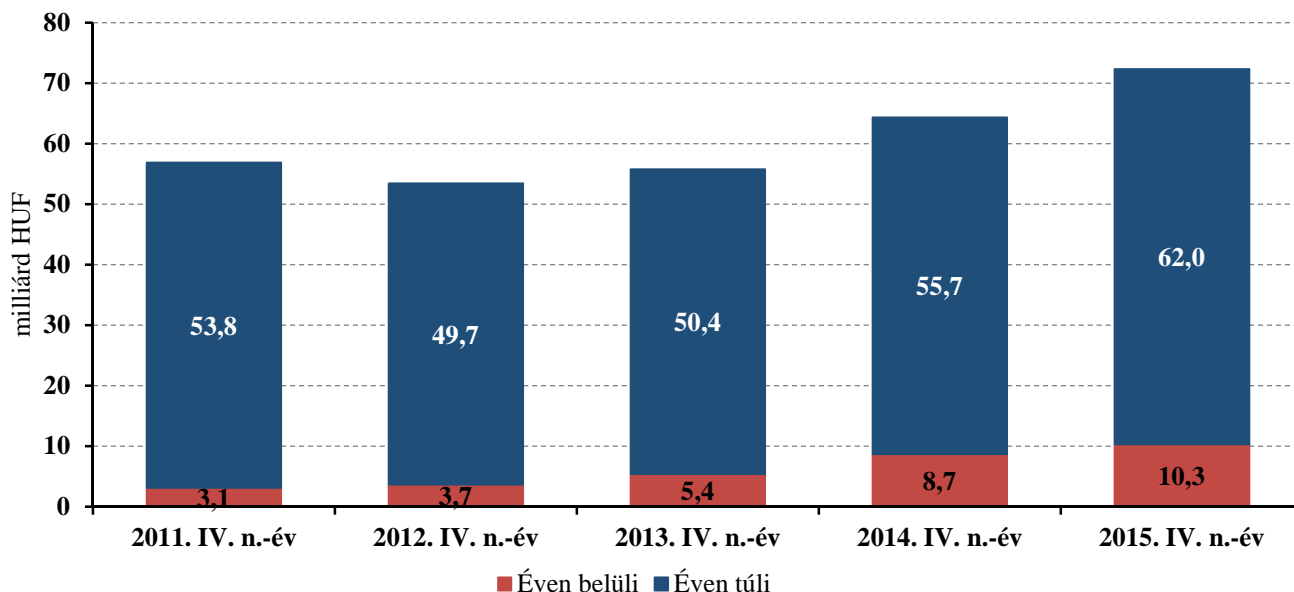
Az éven túli hitelállomány az előző évi 55,7 milliárd forintról 62,0 milliárd forintra, az éven belüli hitelállomány 8,7 milliárd forintról 10,3 milliárd forintra emelkedett az aktuális negyedévbe.

18. ábra: **Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban**

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 68,06–68,1 százalék volt 2015 negyedik negyedévének végén.

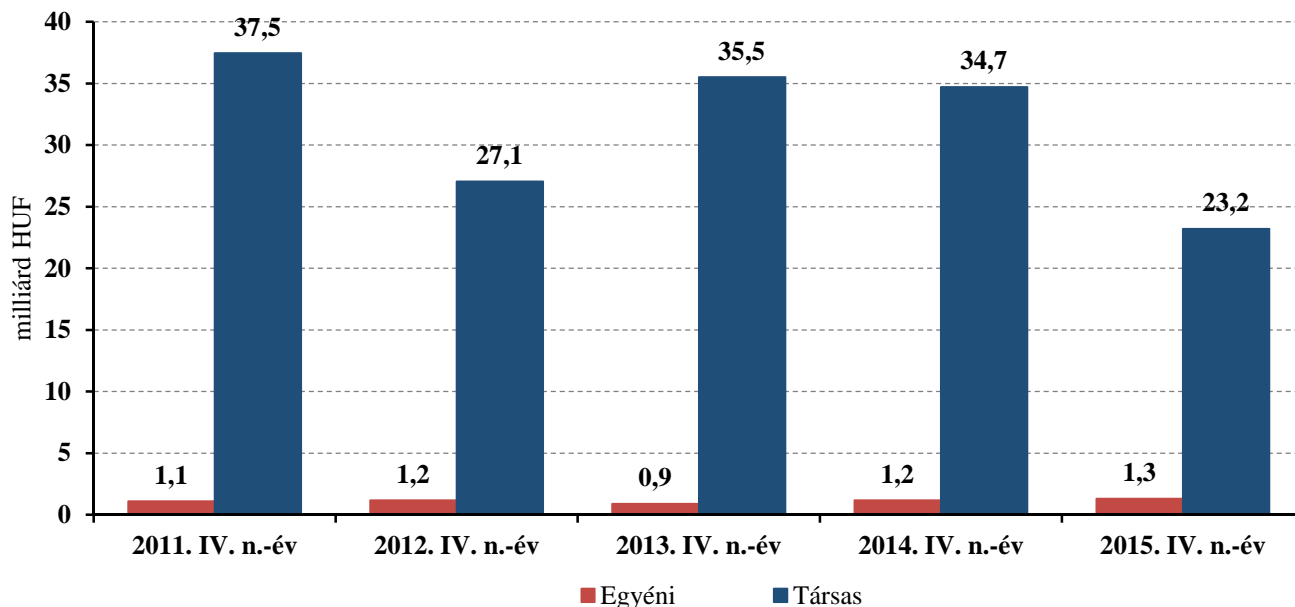
19. ábra: **Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban a hitel lejárat ideje szerint**

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 68,06–68,1 százalék volt 2015. negyedik negyedévének végén.

Szemben a mezőgazdasággal az élelmiszeripar garantált hitelállománya 31,7 százalékkal 24,5 milliárd forintra csökkent 2015. negyedik negyedévében. A csökkenést elsősorban a társas vállalkozások hitelállományának több mint 30 százaléknyi apadása okozta, az

egyéni gazdaságok garantált hitelállománya 11,8 százalékkal 1,3 milliárd forintra emelkedett az előző év negyedik negyedévéhez képest (20. ábra).

20. ábra: **Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban**

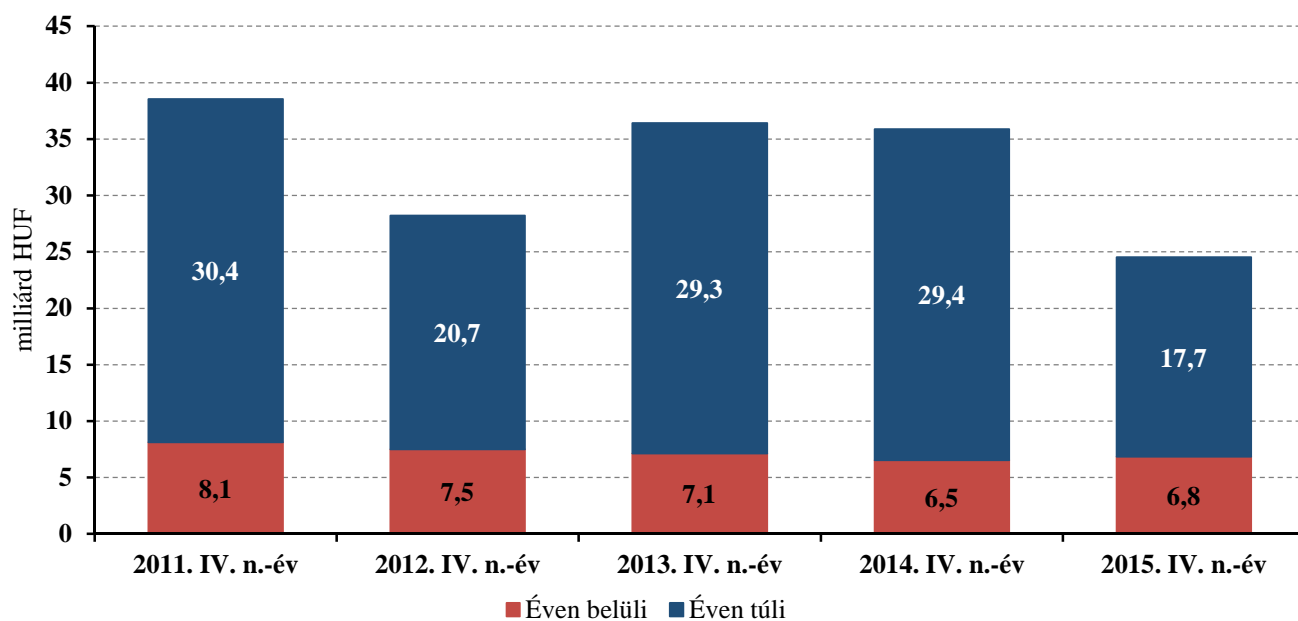
Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 68,06–68,1 százalék volt 2015. negyedik negyedévének végén.

Az élelmiszeripari vállalkozások által igénybe vett éven belüli hitelek értéke 4,9 százalékkal nőtt, az éven túli hitelek összege 39,8 százalékkal csökkent az aktuális negyedévben. Arányaiban az éven belüli hitelek állománya 27,9 százalékot, azaz 6,8 milliárd forintot, az

éven túli hitelek részaránya 17,7 milliárd forintot, vagyis 72,1 százalékot tettek ki a teljes garantált hitelállományon belül 2015 negyedik negyedévében (21. ábra).

21. ábra: **Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban a hitel lejáratí ideje szerint**

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 68,06–68,1 százalék volt 2015 negyedik negyedévének végén.

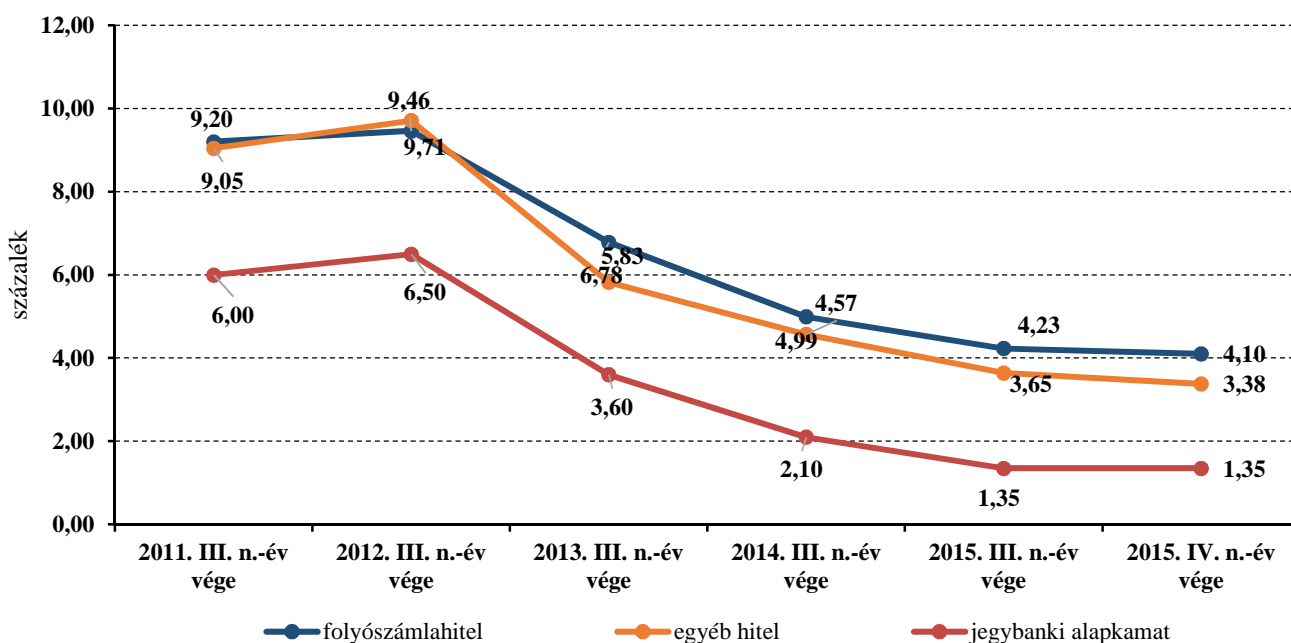
A jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatainak alakulása

Az MNB Monetáris Tanácsa nem módosította a jegybanki alapkamat mértékét 2015 decemberéig, így az negyedik hónapja 1,35 százalékon stagnált. Az elmúlt öt évet figyelembe véve megállapítható, hogy a jegybanki alapkamat 2012 harmadik negyedévi 6,50 százalékponttól fokozatosan, 5,25 százalékpontot százaléket csökkent 2015 év végére.

A folyószámla- és az egyéb hitelek átlagos éves kamatlába követte a jegybanki alapkamat csökkenését, a folyószámlahitelek kamata 9,71 százalékponttól 4,10

százalékpontra, az egyéb hitelek kamata 9,46 százalékponttól 3,38 százalékpontra esett 2015 negyedik negyedében (22. ábra). Az alapkamat tartósan alacsony szinten tartására vonatkozó jegybanki iránymutatással összhangban alakultak a piaci hozamvárakozások. A jegybank által bevezetett nemhagyományos, célzott monetáris politikai eszközök is a hosszú hozamok csökkenésének és ezáltal a monetáris kondíciók lazításának irányába hatnak az MNB közlése szerint.

22. ábra: A jegybanki alapkamat és a vállalati szektor kamatainak alakulása (év végén érvényben lévő értékek)

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

EU-referenciakamatláb

Az Európai Bizottság (EB) az állami támogatások közösségi ellenőrzésének keretében – többek között – a támogatástartalom megállapítása céljából a referencia-kamatlábát veszi figyelembe, amelyet a piaci kamatlábak helyettesítésére használ. A referencia-kamatláb

megállapításának módját az EB 2008/C 14/02 közleménye szabályozza. A referencia-alapkamatlábát tagországonként, évente állapítják meg vagy vizsgálják felül és havonta teszik közzé. Az aktuális negyedév végén a ráta értéke 1,53 százalék, ami 0,68 százalékponttal volt alacsonyabb az év eleji értéknél (19. táblázat).

19. táblázat: A referencia-kamatláb változása Magyarországon

Érvényesség kezdete	EU-alapráta (%)
2013. I. 1.	6,65
2013. IV. 1.	5,57
2013. VII. 1.	4,62
2013. XI. 1.	3,83
2014. I. 1.	3,45
2014. IV. 1.	2,92
2014. V. 1.	2,92
2014. IX. 1.	2,92
2014. X. 1.	2,38
2015. I. 1.	2,21
2015. IV. 1.	2,21
2015. VII. 1.	1,80
2015. IX. 1.	1,53
2016. I. 1.	1,37

Forrás: a Támogatásokat Vizsgáló Iroda adatai alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Az EB a referencia-kamatláb megállapítása során az 1 éves IBOR⁵ kamatlábat tekinti kiindulási alapnak. Hiányos esetekben az EB saját jogkörében megállapítja a

referencia-kamatlábat, amelyet kamatfelárakkal módosít (21. táblázat – Kiegészítő táblák).

⁵ IBOR (Interbank offered rate) = pénzügyi bankközi kínálati kamat

Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései

A lízingszövetség szakértői a kis- és a közepes vállalkozások beruházásainak növekedését várják, ennek hatására pedig a kvv finanszírozás is élénkülhet 2016-ban. A mezőgazdasági gépfinanszírozás 8-10 százalékkal emelkedhet a szövetség szerint, amelyet az állami és az Európai Unió programok segíthetnek.

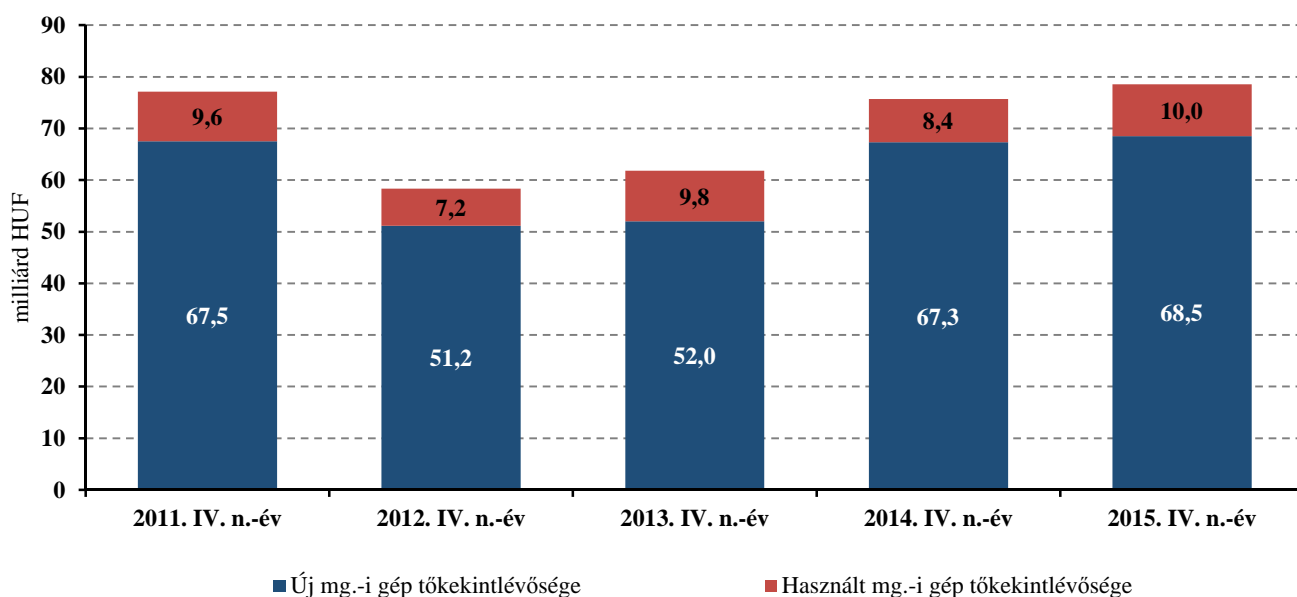
Az új és használt mezőgazdasági gépek lízingcégek által finanszírozott állománya – tőkekintlevősége – a harmadik negyedévhez képest 1,7 százalékkal 78,6 milliárd forintra nőtt az aktuális negyedévben. Bár az állomány bővülése (3,7 százalékkal), éves szinten jóval elmarad az előző évi 22,5 százalékos emelkedéstől ugyanak-

kor a lízingcégek által finanszírozott mezőgazdasági gépek állományának változása továbbra is emelkedő maradt 2015-ben is.

Az új mezőgazdasági gépek lízingjének állománya 1,8 százalékkal nőtt az előző év negyedik negyedévéhez képest, részesedésük továbbra is jelentős a használt mezőgazdasági gépekkel szemben, azaz állományuk 87,3 százalékot tette ki 2015 negyedik negyedévében.

A hitelek állománya 22,3 százalékkal tovább csökkent, a pénzügyi lízing népszerűsége erősödött, vagyis 10,4 százalékkal emelkedett az előző évi állományhoz képest 2015 negyedik negyedévében (23. ábra).

23. ábra: Lízingcégek mezőgazdasági tőkekintlevőségeinek⁶ alakulása

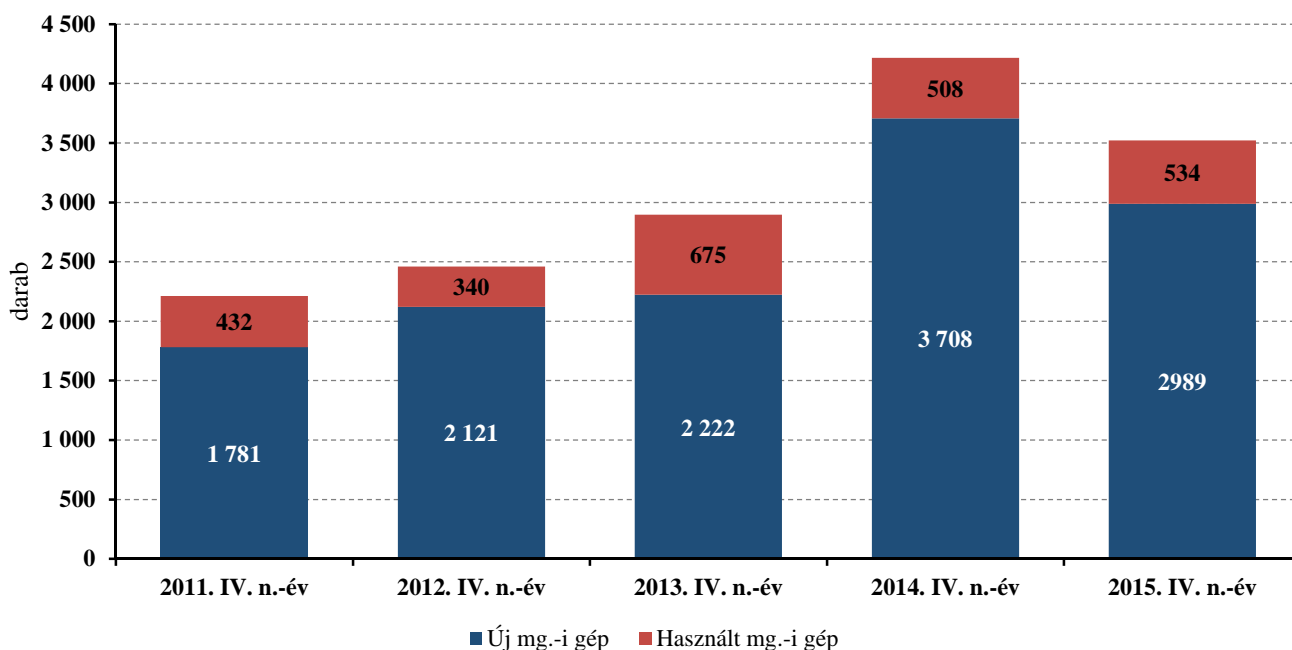
Forrás: a Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Horizontális Osztályán

A megkötött lízingszerződések számának emelkedése megtorpant 2015-ben, így az új és használt mezőgazdasági szerződések száma 16,4 százalékkal 3523-ra esett az előző év adatához (4216 darab) képest. Míg az

új mezőgazdasági gépekre kötött szerződések mintegy ötödével csökkentek (19,4 százalékkal), addig a használt mezőgazdasági gépek lízingje 5,1 százalékkal nőtt az aktuális negyedévben (24. ábra).

⁶ Fordulónap után esedékké váló, már folyósított, de még nem lejárt, ügyféllel szembeni tőkekövetelések összege.

24. ábra: A lízingcégek mezőgazdasági szerződészettségének éves alakulása

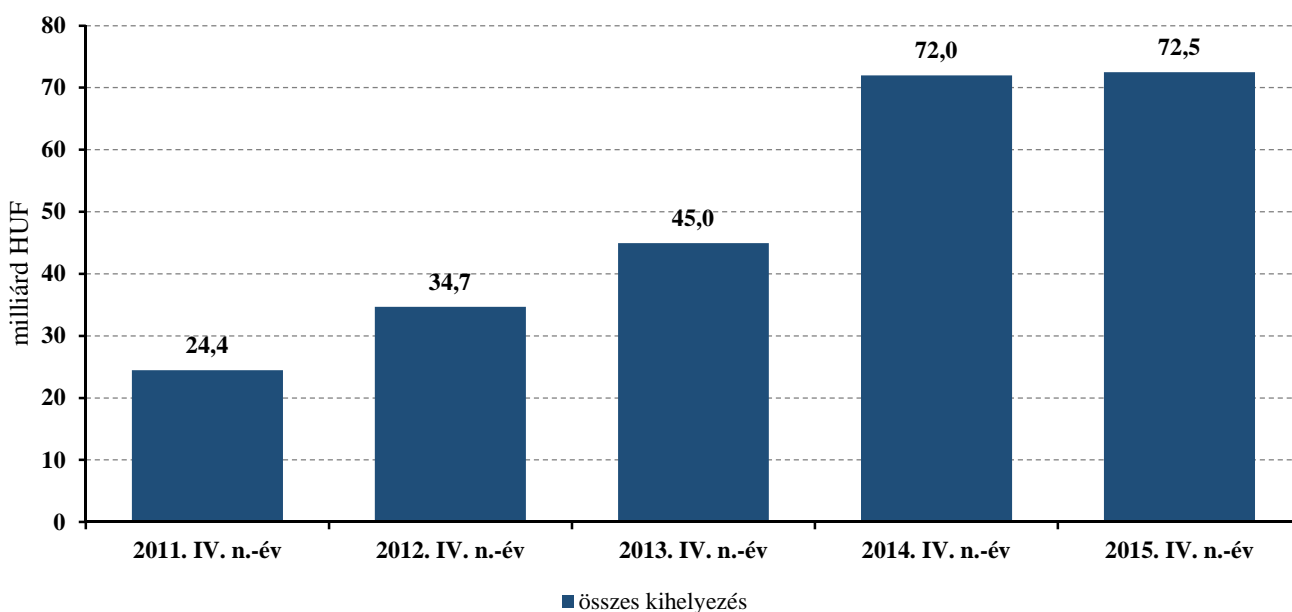
Forrás: a Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Horizontális Osztályán

A lízingcégek által finanszírozott összeg⁷ kis mértékben, 0,7 százalékkal 72,5 milliárd forintra nőtt az előző évhez képest 2015 év végére. A teljes finanszírozási összegből 83,7 százalék részesedéssel bíró új mezőgazdasági gépek lízingje 3,6 milliárd forinttal 60,7 milliárd forintra csökkent, a használt mezőgazdasági

gépek finanszírozása 52,6 százalékkal 11,8 milliárd forintra bővült az előző évhez képest (25. ábra).

A finanszírozási összegben belül a pénzügyi lízing állománya 13 milliárd forinttal emelkedett, a mezőgazdasági géphitelezés 14,7 milliárd forinttal csökkent 2014-hez viszonyítva az aktuális évben.

25. ábra: A lízingcégek mezőgazdasági kihelyezéseinek éves alakulása

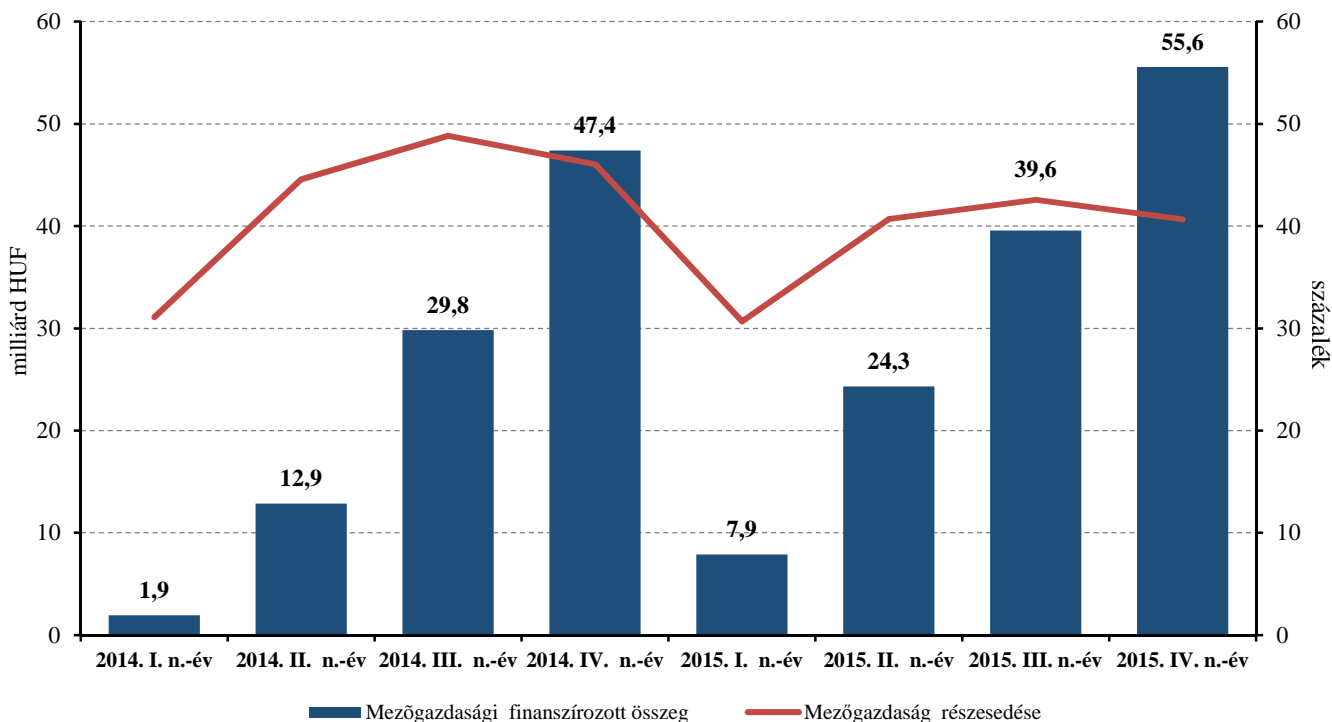
Forrás: a Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Horizontális Osztályán

⁷ A vonatkozó időszakban a finanszírozó és az ügyfél közötti szerződésben kikötött, folyósított, az ügyfél által elismert tőkerész forintban kifejezett értéke.

A beruházások finanszírozására kihelyezett 136,6 milliárd forint 40,7 százaléka a mezőgazdasági gépek finanszírozását jelentette az NHP keretében 2015 negyedik negyedévében. A kihelyezett 55,6 milliárd forint

17,3 százalékkal haladta meg az egy évvel ezelőtti értéket (26. ábra). A mezőgazdasági gépek NHP keretén belüli lízingfinanszírozásának növekedése a program sikerességét támasztja alá.

26. ábra: A lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései az NHP keretében

Forrás: a Magyar Lízing szövetség adatai alapján készült az AKI Horizontális Osztályán

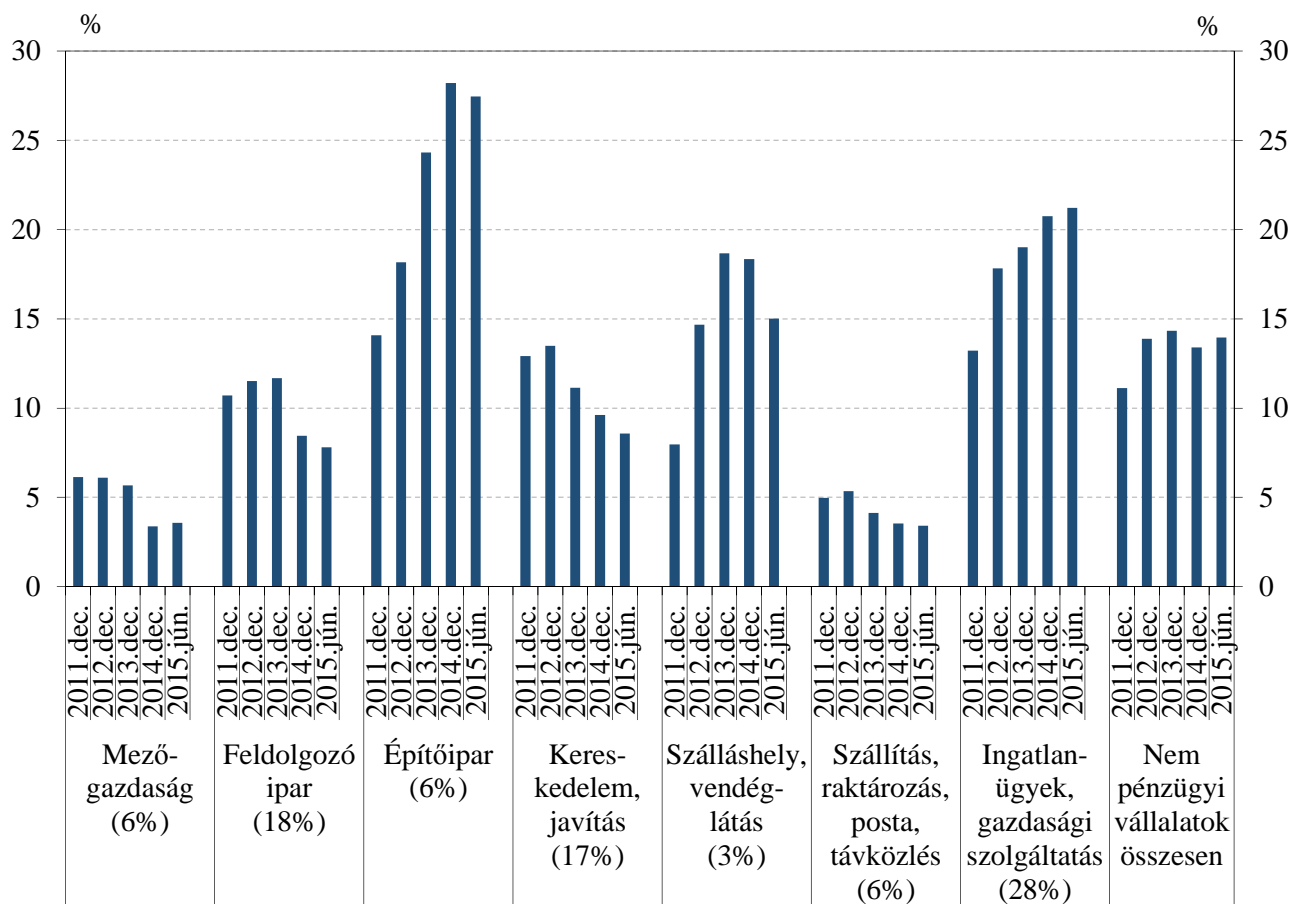
Néhány kiemelt ágazat vállalati hitelállományának fedezettsége

A hitelállomány fedezettsége az egy adott ágazatban működő társas vállalkozások nem teljesítő hitelei miatt bekövetkezett értékvesztésre elhatárolt hányad. Minél nagyobb a mutató értéke, annál kockázatosabbak az adott ágazat hitelei. A mutató értékelésével képet kaphatunk egy adott ágazat pénzügyi stabilitásának helyzetéről, illetve annak tendenciájáról.

Annak ellenére, hogy a mezőgazdasági vállalkozások hitelállományát jellemző mutató 3,4 százalékról 3,6 százalékra nőtt az előző év végi állapothoz képest 2015

júniusában, mégis az ágazat pénzügyi stabilitása jónak tekinthető. A feldolgozóiparban tovább csökkent a mutató és a 2014 decemberi 8,4 százalékról 7,8 százalékra süllyedt. A mezőgazdaság hitelfedezettségi értékével (3,6 százalék) továbbra is az egyik legmegbízhatóbb, kevésbé kockázatos adósok közé tartozik. Az NHP keretein belül sok vállalkozás kiváltotta korábbi kedvezőtlen hitelkonstrukcióját a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban egyaránt (27. ábra).

27. ábra: A bankrendszer vállalati hitelállományának értékvesztéssel való fedezettsége ágazatonként⁸

Forrás: Magyar Nemzeti Bank, Jelentés a Pénzügyi Stabilitásról, 2015. november

⁸ Az ábrán zárójelben az egyes ágazati megnevezések alatt a vállalati portfólión belüli, időszak végi súlyt tüntettük fel.

Kiegészítő táblák

20. táblázat: **Kedvezményes MFB-hitelprogramok a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban (kihelyezett állományok értéke 2015. XII. 31.)**

milliárd HUF

Megnevezés	Mezőgazdaság		Élelmiszeripar	
	Befogadott kérelmek	Jóváhagyott kérelmek	Befogadott kérelmek	Jóváhagyott kérelmek
Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram	10,04	9,83	0,06	0,04
MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram	3,61	2,99	1,04	0,75
MFB Kisvállalkozói Hitelprogram	0,04	0,02	0,81	0,60
MFB Új Magyarország Forgóeszköz Hitelprogram	0,11	–	0,84	0,79
MFB Vállalkozásfinanszírozási Program	0,35	0,25	7,10	6,52
Sikerés Magyarországért Agrár Fejlesztési Hitelprogram	13,61	11,53	1,60	0,79
Új Magyarország Agrár Fejlesztési Hitelprogram II.	21,00	16,76	0,49	0,27
Új Magyarország Agrár Forgóeszköz Hitelprogram II. ütem	4,26	3,89	–	–
Új Magyarország TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram	0,11	0,11	7,90	5,98
Új Magyarország Vállalkozásfejlesztési Hitelprogram	3,30	2,68	29,55	21,51
MFB Élelmiszeripari Bankgarancia Program	–	–	15,36	12,24
Összesen	56,42	48,05	64,75	49,49

Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

21. táblázat: **Bázispontban kifejezett kamatfelárak**

Hitelminősítés kategóriája	Biztosítékokkal való fedezettség		
	Magas	Általános	Alacsony
Kiváló (AAA-A)	60	75	100
Jó (BBB)	75	100	220
Kielégítő (BB)	100	22	400
Gyenge (B)	220	400	650
Rossz/pénzügyi nehézségek (CCC és ennél alacsonyabb)	400	650	1000

Forrás: az Európai Unió Hivatalos Lapja alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

